

آزمون ۱۴ از ۱۵

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می شود.
امام خمینی (ره)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی سنجش دوازدهم - جامع نوبت سوم (۱۴۰۴/۰۲/۲۶)

علوم انسانی (دوازدهم)

کارنامه آزمون، عصر روز برگزاری آن از طریق سایت اینترنتی زیر قابل مشاهده می باشد:

www.sanjeshserv.ir

مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان ها و مراکز آموزشی

به منظور فراهم نمودن زمینه ارتباط مستقیم مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان ها و مراکز آموزشی همکار در امر آزمون های آزمایشی سنجش و بهره مندی از نظرات ارزشمند شما عزیزان در خصوص این آزمون ها ، آدرس پست الکترونیکی test@sanjeshserv.com معرفی می گردد. از شما عزیزان دعوت می شود، دیدگاه های ارزشمند خود را از طریق آدرس فوق با مدیر تولیدات علمی و آموزشی این مجموعه در میان بگذارید.

@sanjesheducationgroup

@sanjeshserv

کانال های ارتباطی:

ریاضی و آمار

۱. گزینه ۲ درست است.

اگر α و β جوابهای معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ باشند، حاصل ضرب ریشه‌ها از رابطه $\alpha \times \beta = \frac{c}{a}$ به دست می‌آید.

اگر α و β جوابهای معادله $4x^2 + ax + 3 = 0$ باشند داریم:

$$\alpha \times \beta = \frac{3}{4} \xrightarrow{\alpha = 3\beta} 3\beta \times \beta = \frac{3}{4} \Rightarrow 3\beta^2 = \frac{3}{4} \Rightarrow \beta^2 = \frac{1}{4} \xrightarrow{\beta > 0} \beta = \frac{1}{2}$$

$$\alpha = 3\beta \Rightarrow \alpha = \frac{3}{2}$$

قدرمطلق تفاضل جوابها را به دست می‌آوریم.

$$\left| \frac{3}{2} - \frac{1}{2} \right| = 1$$

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۱ - درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۲. گزینه ۱ درست است.

$$\frac{2x+1}{x} - \frac{4}{x+1} - \frac{7}{6} = 0 \xrightarrow{\times 6x(x+1)} 6(x+1)(2x+1) - 24x - 7x(x+1) = 0 \Rightarrow$$

$$5x^2 - 13x + 6 = 0 \Rightarrow \Delta = (-13)^2 - 4(5)(6) = 49$$

$$x = \frac{-(-13) \pm \sqrt{49}}{2(5)} = \frac{13 \pm 7}{10} \Rightarrow x = 2, x = \frac{3}{5}$$

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۱ - درس ۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۳. گزینه ۳ درست است.

زوج مرتبه‌هایی که دارای مؤلفه اول یکسان هستند، باید مؤلفه‌های دوم آنها نیز مساوی باشد.

$$(\Delta, a^2 - b^2) \equiv (\Delta, a - b) \Rightarrow a^2 - b^2 = a - b \Rightarrow (a - b)(a + b) = a - b$$

با شرط $a \neq b$ ، می‌دانیم $(a - b)$ مخالف صفر است. پس طرفین تساوی را بر $(a - b)$ تقسیم می‌کنیم.

$$\frac{(a - b)(a + b)}{a - b} = \frac{a - b}{a - b} \Rightarrow (a + b) = 1$$

اکنون می‌توانیم مجموع اعضای دامنه تابع را محاسبه کنیم.

$$D_f = \{\Delta, 1, -3, 6\} \Rightarrow \Delta + 1 + (-3) + 6 = 9$$

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۲ - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۴. گزینه ۴ درست است.

ضابطه تابع خطی را به صورت $f(x) = mx + h$ در نظر می‌گیریم.

$$\left. \begin{array}{l} f(a) = 6 \\ f(2) = 3a \end{array} \right\} \Rightarrow m = \frac{3a - 6}{2 - a} = \frac{3(a - 2)}{2 - a} = -3$$

$$f(x) = mx + h \xrightarrow[m = -3]{f(2) = 3a} 3a = (-3)(2) + h \Rightarrow 3a + 6 = h \Rightarrow f(x) = -3x + 3a + 6$$

$$f(2a-1) = -3(2a-1) + 3a + 6 = -6a + 3 + 3a + 6 = -3a + 9$$

$$f(a-2) = -3(a-2) + 3a + 6 = -3a + 6 + 3a + 6 = 12$$

$$f(0) = -3(0) + 3a + 6 = 3a + 6$$

$$f(2a-1) - f(a-2) = f(0) \Rightarrow -3a + 9 - 12 = 3a + 6 \Rightarrow -6a = 9 \Rightarrow a = -\frac{3}{2}$$

اکنون می‌توانیم $f(2a)$ را تعیین کنیم.

$$f(x) = -3x + 3a + 6 \Rightarrow f(x) = -3x + \frac{3}{2} \Rightarrow f(2a) = f(2 \times -\frac{3}{2}) = f(-3) = -3(-3) + \frac{3}{2} = 10\frac{1}{2}$$

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۲ - درس ۲؛ سطح دشواری: دشوار)

۵. گزینه ۴ درست است.

عدد موردنظر را x فرض می‌کنیم و تابع ذکر شده را می‌نویسیم.

$$f(x) = 6x - (\frac{x}{2})^2 \Rightarrow f(x) = -\frac{1}{4}x^2 + 6x$$

بیش‌ترین مقدار تابع درجه دوم f را به دست می‌آوریم.

$$x = -\frac{b}{2a} = -\frac{6}{2(-\frac{1}{4})} = 12$$

$$y_{\max} = -\frac{1}{4}(12)^2 + 6(12) = -36 + 72 = 36$$

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۲، درس ۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۶. گزینه ۴ درست است.

تعداد داده‌ها ده تا است. پس باید دو داده قبل از چارک اول و دو داده بعد از چارک سوم باشند. فقط داده‌های ۵ و ۸ می‌توانند قبل از چارک اول (یعنی ۱۲) باشند و فقط داده‌های ۶۴ و $3a+2$ می‌توانند بعد از چارک سوم (یعنی ۳۵) باشند. به این ترتیب بقیه داده‌ها داخل و روی جعبه قرار می‌گیرند. با استفاده از میانگین آن‌ها، a را به دست می‌آوریم.

$$\frac{22+12+a+35+23+a}{6} = 20 \Rightarrow 92+2a = 120 \Rightarrow 2a = 28 \Rightarrow a = 14$$

اکنون داده‌ها را مرتب کرده و میانه را تعیین می‌کنیم.

$$5, 8, 12, 14, 14, 22, 23, 35, 44, 64$$

$$Q_2 = \frac{14+22}{2} = 18$$

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۴، درس ۱؛ سطح دشواری: دشوار)

۷. گزینه ۱ درست است.

$$\text{میانگین وزن قوطی‌ها } \bar{X} = 500 \text{ و انحراف معیار وزن آن‌ها } \sigma = \frac{10}{2} = 5 \text{ است.}$$

$$(500-10, 500+10) \equiv (490, 510) \equiv (\bar{X}-2\sigma, \bar{X}+2\sigma)$$

می‌دانیم تقریباً ۹۶ درصد جامعه در فاصله $(\bar{X}-2\sigma, \bar{X}+2\sigma)$ قرار می‌گیرند.

$$\frac{96}{100} \times 2000 = 1920$$

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۳، درس ۳؛ سطح دشواری: ساده)

۸. گزینه ۲ درست است.

$$a \text{ نمره علی در درس } = \frac{60}{100} \times 15 = 9$$

$$b \text{ نمره علی در درس } = \frac{50}{100} \times 14 = 7$$

$$c \text{ نمره علی در درس } = \frac{70}{100} \times 20 = 14$$

معدل نمرات علی در این ۳ درس را محاسبه می‌کنیم.

$$\bar{x} = \frac{9+7+14}{3} = \frac{30}{3} = 10$$

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۴، درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۹. گزینه ۲ درست است.

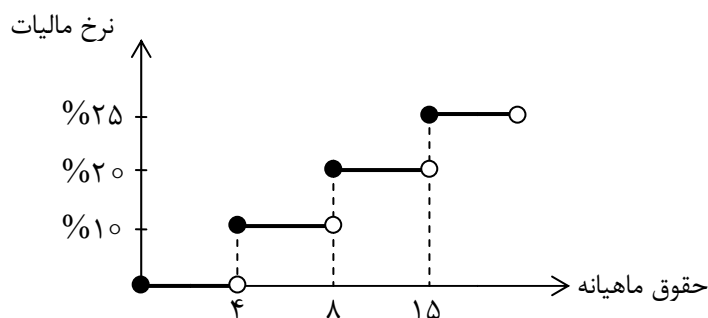
با توجه به هم‌ارزش نبودن گزاره‌های p و q ، از $p \vee q \equiv q$ نتیجه می‌گیریم $p \equiv F$ و $q \equiv T$ است.

$$((q \Rightarrow p) \Leftrightarrow (r \wedge \sim p)) \equiv ((T \Rightarrow F) \Leftrightarrow (r \wedge T)) \equiv (F \Leftrightarrow r) \equiv \sim r$$

(ریاضی و آمار (۲) - فصل ۱، درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۰. گزینه ۲ درست است.

نمودار پلکانی پرداخت مالیات در این سؤال به صورت زیر است.

مالیات بر حقوق ۱۷ میلیون تومان را محاسبه می‌کنیم.

$$(8-4) \times \frac{10}{100} = 4 \times \frac{10}{100} = 0.4 \text{ (میلیون تومان)}$$

$$(15-8) \times \frac{20}{100} = 7 \times \frac{20}{100} = 1.4 \text{ (میلیون تومان)}$$

$$(17-15) \times \frac{25}{100} = 2 \times \frac{25}{100} = 0.5 \text{ (میلیون تومان)}$$

مجموع مالیات بر حقوق این فرد برابر است با:

$$0.4 + 1.4 + 0.5 = 2.3 \text{ (میلیون تومان)}$$

(ریاضی و آمار (۲) - فصل ۲، درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱. گزینه ۲ درست است.

ضابطه تابع f را بر حسب توان‌های نزولی x مرتب می‌کنیم.

$$f(x) = (ax-2)(x-b) - 3x^2 - 2b = ax^2 - abx - 2x + 2b - 3x^2 - 2b$$

$$f(x) = (a-3)x^2 - (ab+2)x$$

ضابطه تابع همانی به صورت $f(x) = x$ است؛ پس ضریب x^2 باید صفر باشد، و ضریب x باید ۱ باشد:

$$a-3=0 \Rightarrow a=3$$

$$-(ab+2)=1 \xrightarrow{a=3} -(3b+2)=1 \Rightarrow -3b-2=1 \Rightarrow -3b=3 \Rightarrow b=-1$$

ضابطه تابع ثابت $g(x)$ را می‌نویسیم و $g(-\frac{1}{2})$ را به دست می‌آوریم.

$$g(x) = 2a + 5b = 2(3) + 5(-1) = 6 - 5 = 1 \Rightarrow g(x) = 1 \Rightarrow g(-\frac{1}{2}) = 1$$

(ریاضی و آمار (۲) - فصل ۲، درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲. گزینه ۴ درست است.

$$\left. \begin{aligned} f(\frac{1}{2}) &= [2(\frac{1}{2}) - \frac{3}{4}] = [\frac{1}{4}] = 0 \\ f(-\frac{1}{2}) &= [2(-\frac{1}{2}) - \frac{3}{4}] = [-\frac{7}{4}] = -2 \end{aligned} \right\} \Rightarrow f(\frac{1}{2}) - f(-\frac{1}{2}) = 0 - (-2) = 2$$

(ریاضی و آمار (۲) - فصل ۲، درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۳. گزینه ۲ درست است.

دامنه تابع $f + g$ از اشتراک دامنه‌های توابع f و g به دست می‌آید.

$$\left. \begin{aligned} D_f &= \{2, -3, 1\} \\ D_g &= \mathbb{R} - \{-3\} \end{aligned} \right\} \Rightarrow D_{f+g} = \{2, 1\}$$

مقدار تابع $f + g$ را برای هر یک از اعضای دامنه آن محاسبه می‌کنیم.

$$(f + g)(2) = -1 + \frac{2}{2+3} = -\frac{3}{5}$$

$$(f + g)(1) = 2 + \frac{1}{1+3} = \frac{9}{4}$$

مجموعه $\{-\frac{3}{5}, \frac{9}{4}\}$ برد تابع $f + g$ است که مجموع اعضای آن را محاسبه می‌کنیم.

$$-\frac{3}{5} + \frac{9}{4} = \frac{33}{20}$$

(ریاضی و آمار (۲) - فصل ۲، درس ۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۴. گزینه ۱ درست است.

$$\bar{\bar{X}} = \frac{\bar{X}}{2} \Rightarrow \bar{X} = 4 \times 2 = 8$$

$$\bar{X} = \frac{18 + 45 + 30 + a + 28}{3 + 5 + 3 + 2 + 4} \Rightarrow 8 = \frac{121 + a}{17} \Rightarrow 121 + a = 136 \Rightarrow a = 15$$

حال درآمد هر عضو هر خانواده را محاسبه می‌کنیم.

درآمد خانوار	۱۸	۴۵	۳۰	۱۵	۲۸
تعداد اعضا	۳	۵	۳	۲	۴
درآمد هر فرد	۶	۹	۱۰	۷/۵	۷

داده‌ها را بر حسب درآمد ماهیانه هر نفر مرتب می‌کنیم.

تعداد اعضا	۳	۴	۲	۵	۳
درآمد هر فرد	۶	۷	۷/۵	۹	۱۰

۱۷ داده داریم که داده نهم میانه است داده نهم عدد ۷/۵ است.

$$\text{خط فقر} = \frac{7/5}{2} = 3/75 \text{ (میلیون تومان)}$$

(ریاضی و آمار (۲) - فصل ۳، درس ۱؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۵. گزینه ۴ درست است.

برای آنکه عدد مورد نظر فرد باشد باید یکی از ارقام ۵ یا ۷ در یکان قرار گیرد. در ضمن توجه می‌کنیم که رقم هزارگان نمی‌تواند صفر باشد.

$$4 \times 4 \times 3 \times 2 = 96$$

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۱، درس ۱؛ سطح دشواری: ساده)

۱۶. گزینه ۴ درست است.

۹ عدد داریم که ۴ تای آن‌ها زوج و ۵ تای آن‌ها فرد است. برای آنکه حاصل ضرب دو عدد زوج باشد یا باید هر دو زوج باشند یا یکی زوج و دیگری فرد باشد.

$$P(A) = \frac{\binom{4}{2} + \binom{4}{1}\binom{5}{1}}{\binom{9}{2}} = \frac{6 + (4 \times 5)}{36} = \frac{26}{36} = \frac{13}{18}$$

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۱، درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۷. گزینه ۳ درست است.

یک دنباله حسابی داریم که $d = 4$ است. ابتدا تعداد جملات دنباله را می‌یابیم.

$$a_n = a_1 + (n-1)d$$

$$1404 = 1328 + (n-1)4 \Rightarrow 1404 - 1328 = 4(n-1) \Rightarrow 76 = 4(n-1) \xrightarrow{\div 4} 19 = n-1 \Rightarrow n = 20$$

حال مجموع بیست جمله را به دست می‌آوریم.

$$S_n = \frac{n}{2}(a_1 + a_n)$$

$$S_{20} = \frac{20}{2}(1328 + 1404) = 10(2732) = 27320$$

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۲، درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۸. گزینه ۱ درست است.

سه جمله ابتدایی دنباله $a_n = \frac{1}{n+1}$ را به دست می‌آوریم.

$$a_1 = \frac{1}{1+1} = \frac{1}{2} \quad a_2 = \frac{1}{2+1} = \frac{1}{3} \quad a_3 = \frac{1}{3+1} = \frac{1}{4}$$

اگر k واحد به هر جمله اضافه شود یک دنباله هندسی ساخته می‌شود.

$$\left(\frac{1}{2} + k\right), \left(\frac{1}{3} + k\right), \left(\frac{1}{4} + k\right)$$

در سه جمله متوالی دنباله هندسی، حاصل ضرب جملات دو طرف، با توان دوم جمله وسطی برابر است.

$$\left(\frac{1}{3} + k\right)^2 = \left(\frac{1}{2} + k\right)\left(\frac{1}{4} + k\right) \Rightarrow k^2 + \frac{2}{3}k + \frac{1}{9} = k^2 + \frac{1}{2}k + \frac{1}{4}k + \frac{1}{8}$$

$$\Rightarrow \frac{2}{3}k - \frac{1}{2}k - \frac{1}{4}k = \frac{1}{8} - \frac{1}{9} \Rightarrow \frac{-k}{12} = \frac{1}{72} \Rightarrow k = -\frac{1}{6}$$

با جایگزینی $k = -\frac{1}{6}$ جملات دنباله هندسی را نوشته و نسبت مشترک دنباله را محاسبه می‌کنیم.

$$\left(\frac{1}{2} - \frac{1}{6}\right), \left(\frac{1}{3} - \frac{1}{6}\right), \left(\frac{1}{4} - \frac{1}{6}\right) \Rightarrow \frac{1}{3}, \frac{1}{6}, \frac{1}{12}, \dots \Rightarrow r = \frac{1}{2}$$

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۳، درس ۱؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۹. گزینه ۱ درست است.

$$4^m = 2(\sqrt[3]{2^2}) \Rightarrow 2^{2m} = 2^1 \times 2^{\frac{2}{3}} = 2^{\frac{5}{3}} \Rightarrow 2m = \frac{5}{3} \Rightarrow m = \frac{5}{6}$$

$$(6m + 4)^{-\frac{1}{2}} = (6(\frac{5}{6}) + 4)^{-\frac{1}{2}} = (9)^{-\frac{1}{2}} = (\frac{1}{9})^{\frac{1}{2}} = \sqrt{\frac{1}{9}} = \frac{1}{3}$$

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۳، درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۰. گزینه ۴ درست است.

در مقایسه نمودار توابع نمایی $y = a^x$ ($a > 0, a \neq 1$) در ناحیه دوم، نمودار تابعی که در آن a عدد کوچکتری باشد،

بالاتر قرار می گیرد. در توابع نمایی مورد نظر، $y = (\frac{1}{5})^x$ دارای کوچکترین پایه است. بنابراین نمودار آن در ناحیه دوم بالاتر

از سایرین قرار می گیرد.

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۳، درس ۳؛ سطح دشواری: ساده)

علوم و فنون ادبی

۲۱. گزینه ۱ درست است.

سفرنامه اثر ناصر خسرو، در دوره غزنوی و سلجوقی نوشته شده است.

تفسیر طبری در دوره سامانی توسط جمعی از دانشمندان آن زمان، به فارسی برگردانده شد.

تاریخ بلعمی، توسط ابوعلی بلعمی در دوره سامانی تألیف شد.

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۲. گزینه ۳ درست است.

تا حدود نیمه دوم قرن پنجم و آغاز قرن ششم، شعر پارسی همچنان تحت تأثیر سبک دوره سامانی و غزنوی است.

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۱۰؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۳. گزینه ۴ درست است.

بررسی سایر گزینه ها:

(۱) «راه آبنامه» اثر محمدعلی جمال زاده است.

(۲) «رشحات عین الحیات» اثر علی بن حسین واعظ کاشفی است.

(۳) «دلایزتر از سبز» اثر علی مؤذنی است.

(ترکیبی علوم و فنون ادبی (۲ و ۳)؛ سطح دشواری: دشوار)

۲۴. گزینه ۱ درست است.

بررسی ابیات:

- مفهوم بیت اول، «مدح» است، که از مفاهیم رایج در سبک خراسانی است.

- مفهوم بیت دوم، «غم گرایی» است، که از مفاهیم رایج در سبک عراقی است.

- مفهوم بیت سوم، «اهمیت تعلیم و تربیت به ویژه برای زنان» است که از مفاهیم دوره بیداری است.

- مفهوم بیت آخر «ترجیح عشق بر عقل» است که از مفاهیم سبک عراقی است.

(ترکیبی؛ سطح دشواری: دشوار)

۲۵. گزینه ۴ درست است.

این گزینه، بیانگر ویژگی فکری نثر سبک هندی است.

(علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۱۰؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۶. گزینه ۳ درست است.

صورخیال شعر دوره معاصر نو هستند و تکرار تصاویر شاعران دوره‌های قبل نیستند.
(علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۱۰؛ سطح دشواری: آسان)

۲۷. گزینه ۳ درست است.

از ویژگی‌های نثر دوره مقاومت روی آوردن به داستان کوتاه و ترجمه آثار داستانی آمریکای لاتین است و در این دوره کثرت نویسندگان دیده می‌شود.
(علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۱۰؛ سطح دشواری: دشوار)

۲۸. گزینه ۲ درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:
در گزینه «۱» صبا کاشانی، در گزینه «۳» فروغی بسطامی و در گزینه «۴» هاتف اصفهانی از شاعران دوره بازگشت ادبی هستند.
(علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۹. گزینه ۴ درست است.

در بیت گزینه ۴ «هزار» ایهام تناسب دارد: ۱- عدد هزار (معنای پذیرفتنی ۲- بلبل: تناسب با بلبل) «چمن» نیز مجاز از باغ و بوستان است. «هزار» مجاز از کثرت.
بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) حسن تعلیل: علت پنهان شدن آب حیات، غیرواقعی و ادبی بیان شده است؛ ولی حس آمیزی ندارد.
 - (۲) پارادوکس: به کفر چیزی ایمان داشتن، پارادوکس دارد؛ ولی استعاره ندارد.
 - (۳) تشبیه: «ماه» و «خورشید» به طفل یک هفته تشبیه شده‌اند؛ ولی لفونشر ندارد.
- (علوم و فنون ادبی (۲ و ۳)؛ سطح دشواری: متوسط)

۳۰. گزینه ۳ درست است.

در بیت گزینه «۳»، «مرغ دل» و «کمان ابرو» تشبیه هستند. «نگران» ایهام دارد؛ زیرا در دو معنای «مضطرب» و «نگرنده» به کار رفته است. «باز» ایهام تناسب دارد؛ زیرا در معنای «دوباره» پذیرفتنی است و در معنای «کبوتر باز» با مرغ و شاهین تناسب دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) «باز» ایهام تناسب دارد. / بازی ایهام دارد؛ زیرا در دو معنای «بازی کردن» و «مانند پرندۀ باز بودن» به کار رفته است. / این بیت فاقد تشبیه است.
- (۲) «راستین» در دو معنای «حقیقی و راست» و «راست و ایستاده» ایهام دارد. / بیت فاقد تشبیه است. / بیت فاقد ایهام تناسب است.

(۴) «مهر رخت» تشبیه دارد و «مهر» در دو معنای «عشق و محبت» و «خورشید» ایهام دارد. / بیت فاقد آرایه ایهام تناسب است.

(علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۱؛ سطح دشواری: دشوار)

۳۱. گزینه ۳ درست است.

در گزینه «۳» تشبیه فشرده به صورت اسنادی آمده است و در سایر گزینه‌ها به صورت اضافه تشبیهی است.
بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) «برج نیکویی» و «جویدار حسن»
 - (۲) «بستان لَن ترانی»
 - (۴) «بام دیده» و «خیل خیال»
- همه اضافه تشبیهی هستند.

(علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۳۲. گزینه ۱ درست است.

استعاره مصرحه: «سبزه» و «شبه» استعاره از موی دور دهان و «سرچشمه نوش» و «یاقوت» استعاره از خود دهان است. بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) «شکر» و «قند» استعاره مصرحه هستند.

(۳) استعاره نیامده است و عبارات «عقیق لب» و «گل عارض» تشبیه هستند.

(۴) «بت» و «مه» استعاره مصرحه هستند.

(علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۹؛ سطح دشواری: متوسط)

۳۳. گزینه ۲ درست است.

استعاره: «لعل» استعاره از لب / تشبیه: «لعل می‌گون» / ایهام: «بو» (۱ - رایحه ۲ - امید و آرزو) تلمیح: کل بیت به «ماجرای یافتن آب حیات» تلمیح دارد.

(علوم و فنون ادبی (۲ و ۳)؛ سطح دشواری: متوسط)

۳۴. گزینه ۴ درست است.

الف) کنایه: «حلقه به گوش» / ب) پارادوکس: «از دهان شیرین تلخ‌کام شدن» / پ) حس‌آمیزی: «خیال خشک» / ت) «غم و شادی - بهاری و خزانی» لفونشر.

(ترتیبی؛ سطح دشواری: دشوار)

۳۵. گزینه ۳ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

الف) «مویه و موی» و «ناله و نال» جناس دارند. تن به موی و دل به نال تشبیه شده است و با توجه به سجع‌های متوازن کلمات روبه‌روی هم در دو مصراع بیت موازنه دارد و این بیت فاقد استعاره است.

ب) «جان در سر پیمانه کردن» کنایه است. می، پیمانه و مستی مراعات‌نظیر دارند. «سر» در مصراع دوم مجاز از قصد و تصمیم است. «پیمان و پیمانه» نیز جناس دارند.

پ) «شفابخانه جان» تشبیه است و «چشمه حیوان» نیز تلمیح دارد. / این بیت فاقد موازنه و ایهام است.

ت) به داستانی از حضرت سلیمان تلمیح دارد. «سلیمانی» تشبیه به حساب می‌آید؛ زیرا شخصی را به حضرت سلیمان تشبیه کرده است. «صف چیزی را شکستن» کنایه از بی‌اعتبار کردن است. / «دیوان» جناس تام دارد؛ زیرا در دو معنای «دیوها» و «دیوان و وزارتخانه و دستگاه» به کار رفته است.

(علوم و فنون ادبی (۱، ۲ و ۳)؛ سطح دشواری: دشوار)

۳۶. گزینه ۳ درست است.

بیت گزینه «۳» فاقد لفونشر است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) ایهام تناسب: «چنگ» / استعاره مکنیه: «ساغر بانگ می‌دارد»

(۲) مجاز: «آب» مجاز از اشک / استعاره: «آتش» استعاره از «عشق یا غم یا خشم».

(۳) اسلوب معادله دارد ولی لفونشر ندارد.

(۴) «گلشن زمانه» تشبیه و «بوی وفا» حس‌آمیزی دارد.

(علوم و فنون ادبی (۳) - درس (۲ و ۳) - ترکیبی؛ سطح دشواری: آسان)

۳۷. گزینه ۳ درست است.

واژه «بت» و «لعبت» استعاره از یار است. قافیه شدن این دو واژه باوجود تفاوت در مصوت کوتاه پیش از حرف روی، به علت وجود حروف الحاقی درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) «مشک‌بیز» و «شهدخیز» در معنای خود آمده‌اند و فاقد استعاره مصرحه هستند. معنای بیت: به خاطر موهای مشک‌بیز (خوش‌بو) یار، عبیر ارزان شده است. شکر، قربان لب شیرین و شهدخیز یار شود.

(۲) «شاه» معنای حقیقی دارد و فاقد استعاره است ولی «ماه» استعاره از یار (در اینجا شیرین بانوی ارمنی) است.

(۴) «آن گل‌اندام» فاقد استعاره است چراکه این واژه صفت است.

(علوم و فنون ادبی (۱ و ۲) - ترکیبی؛ سطح دشواری: دشوار)

۳۸. گزینه ۱ درست است.

الف) با حذف حرف الحاقی (صامت «ی») مصوت کوتاه «و» و صامت «واو» حروف اصلی را تشکیل می‌دهند. توجه کنید که واژه‌هایی هم‌چون «نو» و «کیخسرو» مختوم و به «و» هستند و بنابر قاعدهٔ دو قافیه با همدیگر قافیه می‌شوند.
 ب) واژهٔ «جهان» در این بیت دارای جناس تام است و قافیه می‌شود. مرتبهٔ نخست در معنای «دنیا» و سپس در معنای «جهنده» آمده است.
 پ) شکل نوشتاری حرف روی در این بیت متفاوت و موجب عیب قافیه است.
 ت) واژهٔ «روا» و واژهٔ «کجا» بر مبنای قاعدهٔ یک، قافیه می‌شوند.
 ث) واژهٔ «ملک‌آرای» و واژهٔ «مبارک‌آرای» هم‌قافیه هستند و صامت «ی» از واژهٔ «مبارک‌آرای» غیرقابل حذف است. حروف اصلی این قافیه، «ای» و قاعدهٔ آن، قاعدهٔ دو است
 (علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۱۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۳۹. گزینه ۳ درست است.

الف) نقشی که در کف دیده‌ای، نه کم نه افزون می‌زنی: «مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن» (رجز مثنی‌س سالم)
 ب) بر ما در خشم و غضب بستی؟ نیستی: «مستفعلن مستفعلن مستفعلن فع»
 پ) وصفت نیامد در بیان یک از هزاران: «مستفعلن مستفعلن مستفعلن فع»
 ت) نه یاسمین و نه سمن نه سوسن و نه نسترن: «مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن» (رجز مثنی‌س سالم)
 ث) بدخواه او مملوک شو سر حقایق زو شنو: «مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن» (رجز مثنی‌س سالم)
 ج) ای خورده روح از جام عشقت باده‌ای: «مستفعلن مستفعلن مستفعلن» (رجز مسدس سالم)
 (علوم و فنون ادبی (۲) - ترکیبی؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۰. گزینه ۳ درست است.

وزن مصراع مذکور در گزینهٔ «۳» «مفعول مفاعیلن مفاعیلن» یا همان «مستفعل فاعلات مفعولن» است.
 بررسی سایر گزینه‌ها:
 ۱) وزن بیت «مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن» است و رکن پایانی بنا بر اختیار وزنی ابدال، به «مفعولن» تبدیل شده است.
 ۲) وزن بیت «مفعول فاعلات مفاعیلن» است که صورت دیگر آن، «مستفعلن مفاعل مستفعلن فعل» است.
 ۴) وزن بیت «فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن» است و واژهٔ «درمانش» به شکل «در | مانش» تلفظ می‌شود.
 (علوم و فنون ادبی (۲ و ۳) - ترکیبی؛ سطح دشواری: آسان)

۴۱. گزینه ۲ درست است.

موارد حذف همزه: ازین، دورز، پیشمایی
 بررسی سایر گزینه‌ها:
 ۱) وزن بیت «فعولن فعولن فعولن فعولن» است و نام آن (مقارب مثنی‌س سالم)
 ۳) وزن بیت یک دسته‌بندی هجایی دارد.
 ۴) در بیت هجای کشیده مشهود نیست.
 (علوم و فنون ادبی (۱، ۲ و ۳) - ترکیبی؛ سطح دشواری: آسان)

۴۲. گزینه ۲ درست است.

وزن بیت گزینه ۲: «مفاعیلن فعلاتن مفاعیلن فعلاتن» است و سایر ابیات در وزن «مفاعیلن فعلاتن مفاعیلن فعلن» سروده شده‌اند.
 (علوم و فنون ادبی (۲ و ۳) - ترکیبی؛ سطح دشواری: آسان)

۴۳. گزینه ۱ درست است.

بیت «الف» در وزن «مفعول مفاعیلن مفاعیلن فعولن» یا همان «مستفعل مستفعل مستفعل مستفعل» سروده شده است، بنابراین هم صورت همسان دارد و هم صورت ناهمسان.
 در بیت «ت» مصوت بلند «او» در واژهٔ «دارو» کوتاه تلفظ می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

وزن بیت «ب»، «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فعلن» است و مصوت بلند «ای» در پایان واژه‌های «صافی» و «جاری» کوتاه تلفظ می‌شود و دارای اختیار زبانی است.

وزن بیت «پ»، «مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن» یا همان «مستفعّلن مفاعل مستفعّلن فعل» است و مصوت بلند «ای» در پایان واژه‌های «برو» و «جامی» کوتاه تلفظ نمی‌شود و فاقد اختیار زبانی است.

وزن بیت «ث»، «مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن» یا همان «مستفعّلن مفاعل مستفعّلن فعل» است و مصوت بلند «ای» در پایان واژه‌های «ساقی» و «کامی» کوتاه تلفظ نمی‌شود و فاقد اختیار زبانی است.

(علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۲ و ۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۴۴. گزینه ۳ درست است.

بیت «الف»:

ابدال: تبدیل «مفتعلن» به «مفعولن»، در اولین رکن مصراع اول

قلب: ندارد.

بلند بودن هجای پایانی: بلند بودن هجای کشیده در پایان هر دو مصراع مشهود است.

بیت «پ»:

ابدال: تبدیل «مستفعّل» به «مفعولن» در سومین پایه آوایی مصراع دوم.

قلب: دگرگونی «مفاعیل» به «مفاعلن» در دومین پایه آوایی هر دو مصراع.

اختیار بلند بودن هجای پایانی: ندارد.

بررسی سایر ابیات:

بیت «ب»:

ابدال: تبدیل «مفتعلن» به «مفعولن» در رکن اول مصراع اول

قلب: دگرگونی رکن «مفتعلن» به «مفاعلن» در رکن اول مصراع دوم

بلند بودن هجای پایانی: در پایان مصراع اول واضح است.

بیت «ت»:

ابدال: تبدیل «مفتعلن» به «مفعولن» در اولین رکن مصراع دوم

قلب: دگرگونی «مفتعلن» به «مفاعلن» در ارکان اول، سوم و هفتم بیت.

بلند بودن هجای پایانی: در پایان نیم‌مصراع اول مشهود و بارز است.

(علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۸؛ سطح دشواری: دشوار)

۴۵. گزینه ۱ درست است.

الف) وزن رباعی «مستفعّل مستفعّل مستفعّل فعل» است و شاعر در سه مصراع (مصراع اول، دوم و چهارم) از ابدال بهره برده است و رکن سوم «مستفعّل» را به «مفعولن» تبدیل کرده است.

ب) بیت فاقد آرایه حس‌آمیزی است.

حسن تعلیل: در مصراع دوم بیت اول، شاعر برای روشنی و شفافیت آینه دلیل غیرمنطقی می‌آورد.

تصاد: ذره و خورشید

پ) در ابیات تنها یک حذف همزه وجود دارد و آن هم در «رُخْ تَف رُوخت» است. در خصوص اختیار قلب نیز در دومین رکن از مصراع‌های اول و چهارم «مستفعّل» به «فاعلات» تبدیل شده است. (تعداد اختیار قلب دوتا است)

ت) در بیت دوم صورت سؤال و بیت مذکور در مورد «ت» مشترکاً وصف نورانیت و درخشانی صورت یار وجود دارد.

(علوم و فنون ادبی (۱، ۲ و ۳)؛ سطح دشواری: دشوار)

۴۶. گزینه ۳ درست است.

معنای بیت صورت سؤال: مصراع اول نشان می‌دهد که سنجیده سخن گفتن، یک مهارت است که هر کسی می‌تواند آن را کسب کند، به شرطی که تلاش کند و به اصول آن پایبند باشد و مصراع دوم، به مهم‌ترین اصل سنجیده سخن گفتن اشاره می‌کند و آن «تأمل و تفکر قبل از بیان هر کلمه» است. «بند گران» به این معناست که باید زبان را کنترل کرد و قبل از سخن گفتن، به خوبی فکر کرد و جوانب مختلف آن را سنجید. / مفهوم کلی: لزوم تأمل و سکوت، قبل از سخن گفتن

بررسی گزینه‌ها:

(۱) «صدف»: موجود دریایی که مروارید در آن شکل می‌گیرد - «غور بحر خاموشی»: ژرفای دریای سکوت، عمق خاموشی - «کاسهٔ دریوزه»: کاسه گدایی - «سیماب»: جیوه / معنای بیت: هر کسی که به عمق سکوت و خاموشی فرو رود و در آن تأمل کند، گوشش چنان تیز و حساس می‌شود که مانند یک کاسه گدایی، مشتاق دریافت حقیقت و معارف ناب می‌گردد. در واقع، فردی که سکوت را پیشه می‌کند، دریچهٔ گوشش به روی حقایق باز می‌شود. / مفهوم کلی: سکوت، راهی برای ادراک حقایق

(۲) معنای بیت: اگر صائب از چهرهٔ زیبا و روشن همچون آئینهٔ یار توجه ببیند، آنچنان در توصیف او شعر خواهد سرود که همهٔ شاعران را به خاموشی و سکوت وا می‌دارد. / مفهوم کلی: بیت حاوی تفاخر شاعر است در بیان اوج سخنوری و فصاحت خود و برتری بر تمام شاعران در این زمینه

(۳) «مُهر لب زدن»: کنایه از سکوت کردن و لب فرو بستن است. / «در خون غوطه ور»: غرق در خون، آغشته به خون / «زخم دندان پشیمانی»: کنایه از عذاب وجدان و پشیمانی ناشی از گفتار ناصواب / «لب خاموش»: لبی که سکوت کرده است / معنای بیت: در این بیت، صائب، بر لزوم سکوت و اندیشیدن پیش از سخن گفتن تأکید می‌کند. او می‌گوید: «بر لب خود مهر بزن و خاموش باش، زیرا اگر سخنی نسنجیده بگویی و پشیمان شوی، عذاب وجدان و زخم پشیمانی بر لبست می‌نشیند و تو را آزار می‌دهد. هرگز سخن نسنجیده مگو، چون اثرات آن به تو برمی‌گردد و تو را مجازات می‌کند.» / مفهوم کلی: لزوم تأمل و سکوت، قبل از سخن گفتن

(۴) معنای بیت: در این بیت، شاعر دو مفهوم را با هم مقایسه می‌کند. او می‌گوید همان‌طور که گرداب نمی‌تواند مانع جوش و خروش دریا شود و دریا همچنان به تلاطم خود ادامه می‌دهد، مُهر خاموشی نیز نمی‌تواند لب گویای مرا ساکت کند. به عبارت دیگر، شاعر دارای روحیه‌ای است که نمی‌تواند در برابر مسائل سکوت کند و مُهر خاموشی هیچ تأثیری بر او نخواهد داشت. / مفهوم کلی: ناتوانی خاموشی در جلوگیری از بیان طبیعی احساسات و افکار

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۷؛ سطح دشواری: دشوار)

۴۷. گزینه ۲ درست است.

مفهوم این بیت گله از جور و جفای روزگار است.
مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها «نایاب بودن انسان واقعی و یار یکدل» است.
(علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۸. گزینه ۳ درست است.

مفهوم مشترک دو بیت، «نابود کردن آسمان با آه و ناله» است.
(علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۹. گزینه ۳ درست است.

ابیات «پ» و «ت» به این موضوع اشاره دارند که کسی که عاشق نباشد و عشق نوزد، گویی انسانی مرده یا فقط تصویری بر دیوار است. (زندگی بدون عشق، ارزشی ندارد).
(علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۰. گزینه ۲ درست است.

تصویر حاصل از مصراع اول صورت سؤال و بیت گزینهٔ «۲» بیان حال درونی نامناسب با ظاهری مناسب و شاد است. (به نوعی حفظ ظاهر کردن در هر دو دیده می‌شود).
(علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۹؛ سطح دشواری: متوسط)

علوم اجتماعی

۵۱. گزینه ۳ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

- لمبروزو، در تحقیقاتی دربارهٔ رفتار جنایی، مجموعه‌ها، اسکلت‌ها، مدل‌های مومی و اشیای متعلق به مجرمان را جمع‌آوری کرد. این مجموعه در حال حاضر در موزهٔ انسان‌شناسی جنایی در دانشگاه تورینوی ایتالیا قرار دارد. او با روش تبیینی می‌خواست مجرم بودن یا نبودن را با مشاهدهٔ ویژگی‌های جسمانی و ظاهری تشخیص دهد و بدین منظور ابزارهایی مانند نبض‌نگار آبی، مجموعه‌نگار، آوانگاشت و ... را به کار گرفت.

- اهمیت امروزی ابوریحان در به‌کارگیری روش انتقادی در کنار روش تجربی، در بررسی‌های مذهبی، تاریخی و جغرافیایی است. روشی که او هزار سال پیش در بررسی‌های علمی خود در پیش گرفته بود، امروزه در تحقیقات مردم‌شناسی و جامعه‌شناسی متداول شده است.

- میرزا حسین نائینی در دوران مشروطه و در شرایطی که اصل قدرت شاهنشاهی را فاقد مشروعیت دینی می‌دانست در کتاب تنبیه‌الامه و تنزیه‌المله می‌کوشد تا با دلایل فقهی، اهل دیانت را برای تحقق عدالت در عرصه سیاست قانع کند.

- طه عبدالرحمن به جهت تحصیلات عالیه فلسفی در دانشگاه سوربن و تسلط به زبان‌های آلمانی، فرانسه و انگلیسی، دنیای غرب را به خوبی می‌شناسد و با سنت فکری و فلسفی آن به خوبی آشناست، اما دلبسته سنت‌های اسلامی است. خودش می‌گوید که شخصیت من از عوامل چندی متأثر است. از یک‌سو از میراث اسلامی چون کلام، فلسفه، تصوف و اصول فقه بهره برده‌ام و از طرف دیگر تمام تلاش خود را مصروف آشنایی با فرهنگ غرب کرده‌ام. او با نگارش بیش از بیست اثر شاخص و نوآورانه در حوزه‌های گوناگون زندگی اجتماعی برای پاسخگویی به نیازهای متنوع جهان اسلام نظریه‌پردازی کرده است. در کنار نظریه پژوهش‌های زبان‌شناختی و نقد سکولاریسم «نظریه نوگرایی اسلامی»، «نظریه کنش دینی» و «نظریه مقاومت»، از مهم‌ترین نوآوری‌های این متفکر است.

(جامعه‌شناسی (۳) - درس ۴، ۹، ۱۰، ص ۲۸، ۱۰۱، ۱۰۹؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۲. گزینه ۳ درست است.

در قرن بیستم، کشورهای غربی، زباله‌های سمی خود را به کشورهای جهان سوم ارسال می‌کردند تا در آنجا دفن یا انبار شود. در سال ۱۹۸۹ م. سازمان ملل با طرح پیمان باسل تلاش کرد تا از انتقال زباله‌های کشورهای صنعتی به کشورهای فقیر جلوگیری کند، اما برخی کشورهای غربی این پیمان را نپذیرفتند و برخی دیگر با دور زدن قوانین بین‌المللی، سوءاستفاده از نیاز مالی و کم‌اطلاعی افراد یا دولت‌ها، همچنان به صدور زباله‌های خود به کشورهای چون ساحل عاج، غنا، سومالی، نیجریه، مصر، هند، اندونزی و مغولستان مشغول‌اند. کشورهای فقیر هم به امید کسب درآمدی ناچیز از این راه، به این تجارت تن داده‌اند. در قرن بیستویکم، صادرات زباله همچنان یک تجارت بین‌المللی پر رونق و رو به گسترش است که در کشورهای جهان سوم بحران ایجاد می‌کند. «بحران ابیجان» در ساحل عاج و «بحران بوپال» در هند، نمونه‌هایی از بحران‌های زیست‌محیطی در این دو قرن است.

- فارابی جوامعی را که از علوم عقلی بی‌بهره‌اند مدینه جاهله نامیده است. در جوامع جاهله علم ابزاری می‌تواند وجود داشته باشد، اما علمی که از ارزش‌ها، آرمان‌ها و حقیقت زندگی سخن بگوید، وجود ندارد. اهرام جیزه، نقطه اوجی در تکامل شیوه معماری مقابر مصر در دوره پادشاهی کهن و تابوت‌های رنگارنگ مومیایی تمدن مصر نمونه‌هایی از این مورد است.

- اروپایی‌ها یک ضرب‌المثل قدیمی دارند که «همه راه‌ها به رُم ختم می‌شود». این تنها یک ضرب‌المثل است، ولی عده‌ای باورشان این است که زندگی اجتماعی بشر یک مسیر را طی می‌کند. عده‌ای از جامعه‌شناسان معتقدند همه جهان‌های اجتماعی شبیه یکدیگرند و بر همین اساس مسیر یکسانی را نیز طی می‌کنند؛ یعنی همه آن‌ها شبیه یک نوع موجود زنده‌اند و تفاوتشان همانند تفاوتی است که آن موجود زنده در مراحل مختلف رشد خود از دوران کودکی تا مراحل بزرگسالی پیدا می‌کند. این عده، نگاه خطی به تاریخ بشر دارند. در این دیدگاه، همه جوامع در یک خط قرار می‌گیرند؛ بعضی از آن‌ها در این مسیر واحد، پیشرفته‌ترند و بعضی در مقایسه با جوامع پیشرفته، عقب‌مانده‌اند و جوامعی که به لحاظ تاریخی عقب‌مانده‌اند، باید جوامع پیشرفته را الگوی حرکت خود قرار دهند.

(جامعه‌شناسی (۱) - درس ۵، ص ۳۸ / جامعه‌شناسی (۲) - درس ۱۱، ص ۹۶ / جامعه‌شناسی (۳) - درس ۹، ص ۹۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۳. گزینه ۴ درست است.

- سازمان، یعنی جمع کسانی که منافع، ارزش‌ها یا برداشت‌های مشترکی دارند. سازمان مهم‌ترین منبع قدرت در جوامع امروزی است. البته سازمان، هم پیوند میان افراد و گروه‌های انسانی مانند رابطه همکاران و هموطنان و هم‌کیشان را در بر می‌گیرد که از آن به انسجام اجتماعی یاد می‌شود و هم پیوند میان نقش‌ها، واحدها و ساختارهای اجتماعی مثل رابطه اقتصاد و سیاست یا علم و سیاست را شامل می‌شود که از آن به یکپارچگی نظام تعبیر می‌شود.

- جنگ ویتنام، جهنمی‌ترین جنگ قرن بیستم نام گرفت. این جنگ زمانی آغاز شد که آتش جنگ کره به تازگی خاموش شده بود. در این دو جنگ، نیروهای آمریکا و شوروی در برابر یکدیگر صف‌آرایی کردند.

- هرگونه اقدام به نابودی و حذف فیزیکی کل یا بخشی از جمعیت یک گروه بومی، قومی، مذهبی و ... را نسل‌کشی یا پاک‌سازی نسل می‌گویند. پدیده نسل‌کشی در جهان، نشانگر ابعاد هویتی جمعیت است. در گذر زمان، نسل‌کشی‌های بسیاری انجام شده است. اروپاییان در هجوم به قاره آمریکا برای تأمین سلطه خود، به نسل‌کشی و از بین بردن ساکنان بومی پرداختند و در یک مقطع پنجاه ساله، پانزده میلیون سرخ‌پوست را نابود کردند و مناطقی نظیر هائیتی، کوبا، نیکاراگوئه و سواحل ونزوئلا را که تراکم جمعیتی بالایی داشتند، از جمعیت خالی کردند.

- شکل‌گیری استعمار و نفوذ دولت‌های غربی در کشورهای اسلامی، جریان اجتماعی دیگری به موازات نخستین بیدارگران اسلامی شکل گرفت. منورالفکران غرب‌گرا که در قدم‌های نخست از ضرورت اصلاحات در دولت‌های کشورهای اسلامی خود سخن می‌گفتند، در نهایت با حمایت کشورهای غربی، در جوامع خود حکومت‌های سکولار تشکیل دادند. قدرت حاکمان سکولار در کشورهای مسلمان، ریشه در اعتقادات و پیشینه تاریخی این کشورها نداشت. قدرت آن‌ها وابسته به قدرت جهانی استعمار بود. آنان با اتکا به این قدرت، می‌کوشیدند مظاهر دینی و اسلامی را از بین ببرند و ساختارهای اجتماعی پیشین را حذف و ساختارهای اجتماعی جدیدی ایجاد کنند.

- آتاتورک در ترکیه (کشف حجاب، تغییر خط عربی به لاتین، تبدیل مسجد ایاصوفیا به موزه، لغو تقویم هجری، پخش اذان به زبان ترکی، انتشار اسکناس با نماد پان‌ترکیسم) رضاخان در ایران و امان‌الله‌خان در افغانستان، سه نمونه از قدرت‌های سکولاری‌اند که آرمان‌های منورالفکران غرب‌زده را با حمایت دولت‌های غربی دنبال می‌کردند.

(جامعه‌شناسی (۱) - درس ۱۶، ص ۱۳۰ / جامعه‌شناسی (۲) - درس ۱۰، ۱۳، ۸۵، ۱۱۰ و ۱۱۱ / جامعه‌شناسی (۳) - درس ۶، ص ۶۰؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۴. گزینه ۳ درست است.

- مسدود بودن راه ارتقا و تحرک اجتماعی صعودی را انسداد اجتماعی می‌گویند. باز بودن راه تحرک اجتماعی به معنای امکان دسترسی افراد محروم و کمتر برخوردار جامعه به موقعیت‌های اجتماعی بالاتر است. انسداد اجتماعی بیشتر در جوامعی وجود دارد که موقعیت اجتماعی افراد براساس ویژگی‌های انتسابی مانند وراثت، نژاد و ... تعیین می‌شود؛ ولی در بسیاری از جوامع که مبتنی بر ویژگی‌های اکتسابی هستند نیز شرایط به گونه‌ای است که در عمل، راه تحرک اجتماعی بر محرومان جامعه بسته می‌شود. مثلاً در جوامعی که رده‌بندی موقعیت‌های اجتماعی براساس سرمایه اقتصادی است، محرومان با انسداد اجتماعی مواجه‌اند.

- پدیده‌ای در یک جهان اجتماعی در قلمرو آرمانی قرار می‌گیرد و در جهان اجتماعی دیگری در قلمرو واقعی قرار دارد؛ مثلاً امنیت، برای یک کشور آشوب‌زده، پدیده‌ای در قلمرو آرمانی و برای یک جامعه بسمان، در قلمرو واقعی است. در یک جهان اجتماعی نیز، پدیده‌ای در زمانی، آرمان محسوب می‌شود و در زمان دیگری لباس واقعیت می‌پوشد؛ مثلاً استقلال سیاسی در ایران. پیش از انقلاب اسلامی یک آرمان بود که با انقلاب اسلامی به یک واقعیت تبدیل شد. حدود قلمرو واقعی و آرمانی هر جهان اجتماعی دستخوش تغییر می‌شود و از جامعه‌ای به جامعه دیگر نیز متفاوت است. برخی جهان‌های اجتماعی، حق و باطل بودن پدیده‌ها را به خواست و عمل افراد در موقعیت‌ها، زمان‌ها و مکان‌های متفاوت، وابسته می‌دانند و هیچ حقیقتی را ورای خواست و اراده افراد به رسمیت نمی‌شناسند.

- آدم و عالم، بیهوده و عبث خلق نشدند. خلقت آن‌ها هدف و غایتی دارد. رسیدن به این غایت، همان سعادت و کمال انسان است که از آن به ارزش غایی تعبیر می‌شود. به هر چیزی که مقدمه و راه رسیدن به ارزش غایی باشد، ارزش واسطه‌ای گفته می‌شود به این معنا که ارزش خود را از ارزش غایی می‌گیرد. وقتی ارزش غایی انکار می‌شود ارزش‌های واسطه‌ای نیز فاقد معنا و ارزش می‌شوند.

بازتولید هویت اجتماعی از طریق جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی انجام می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۳) - درس ۶، ۷، ۹ و ۱۰، ص ۵۴، ۵۶، ۵۷ و ۸۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۵. گزینه ۲ درست است.

- در استعمار فرانو، استعمارگران بیش از ابزارهای نظامی، سیاسی و اقتصادی، از ابزارهای فرهنگی و علمی به‌ویژه رسانه‌ها و فناوری اطلاعات استفاده می‌کنند.

- حاکمیت لیبرالیسم اقتصادی موجب آن شد که دولت‌مردان انگلیسی از جمله لرد جان راسل، پدربزرگ برتراند راسل فیلسوف مشهور، از هر اقدامی برای مقابله با قحطی ایرلند خودداری کنند. این قحطی باعث مرگ و مهاجرت نزدیک به یک‌ونیم میلیون نفر شد. در اوج قحطی، مردم شهر روسکومون در ایرلند هر چهل‌وهشت ساعت یک بار برگ کلم جوشیده می‌خوردند و دولت نه تنها هیچ کمکی به آن‌ها نکرد، حتی جلوی صدور گندم و جو از ایرلند را هم نگرفت. مردم گرسنه، صدور این مواد غذایی را که با حمایت ارتش بریتانیا انجام می‌شد، با خشم نظاره می‌کردند.

- استعمار و ادغام جوامع در نظام نوین جهانی: استعمار مهم‌ترین عامل ادغام جوامع غیرغربی در نظام جهانی جدید بود. کشورهای استعمارزده به دو نوع تقسیم می‌شوند؛ برخی از آن‌ها توسط استعمارگران به اشغال کامل نظامی درآمدند؛ مانند هندوستان (کمپانی هند شرقی)، اندونزی (هند هلند) و الجزایر. ولی جوامعی که از قدرت مقاومت بیشتری برخوردار بودند و کشورهای غربی نمی‌توانستند به‌صورت مستقیم آن‌ها را تحت سلطه سیاسی خود درآورند، از طریق نفوذ اقتصادی، سیاسی و فرهنگی در نظام نوین جهانی ادغام شدند. در دوره استعمار این گونه جوامع، تحت نفوذ کشورهای استعمارگر قرار می‌گرفتند و در شرایط نیمه‌استعماری به سر می‌بردند؛ مانند چین، عثمانی و ایران. جوامع استعمارزده به رغم مقاومت‌هایی که طی قرن بیستم انجام دادند، با استعمار نو و فرانو مواجه شدند. بعد از شکست ژاپن در جنگ جهانی دوم و اتحاد نظامی آن با آمریکا، چندین پایگاه نظامی، دریایی و هوایی ارتش آمریکا در ژاپن مستقر شد. این پایگاه‌ها از مهم‌ترین پایگاه‌های نظامی آمریکا در خارج از مرزهای این کشور محسوب می‌شود.

جوامع سوسیالیستی با دو مشکل اساسی روبه‌رو شدند:

الف: از بین رفتن آزادی افراد: به بهانه عدالت اقتصادی، نه تنها آزادی معنوی، بلکه آزادی دنیوی افراد نیز از بین رفت.

ب: پیدایش طبقه جدید: با اینکه مارکس و مارکسیست‌ها طبقه و نظام طبقاتی را محصول سرمایه‌داری می‌دانستند و به آن انتقاد داشتند، در کشورهای سوسیالیستی طبقه جدیدی شکل گرفت که نه براساس ثروت بلکه بر مدار قدرت سازمان می‌یافت. تفاوت راهبردی استبداد قومی با استبداد استعماری این است که استبداد قومی با وجود اینکه دارای هویتی غیراسلامی بود به دلیل اینکه پشتوانه و پیشینه‌ای خارج از جهان اسلام نداشت، از رویارویی مستقیم با فرهنگ توانمند اسلامی دوری می‌کرد و می‌کوشید با رعایت ظواهر اسلامی، ظاهر دینی خود را حفظ کند. در مقابل، استبداد استعماری به دلیل اینکه در سایه قدرت و سلطه جهان غرب عمل می‌کرد، برای تأمین نیازهای اقتصادی و فرهنگی جهان غرب، چاره‌ای جز حذف مظاهر فرهنگ اسلامی نداشت.

(جامعه‌شناسی (۲) - درس ۳، ۴، ۷ و ۹، ص ۳۱، ۲۵، ۷۸، ۶۱ و ۸۰؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۶. گزینه ۱ درست است.

فعالیت اجتماعی - سیاسی	ویژگی	نمونه تاریخی
مقاومت منفی	همکاری با حاکم نامشروع در حد واجبات نظامیه	تدوین رساله‌های جهادیه
فعالیت رقابت‌آمیز اصلاحی	اصلاح رفتار حاکمان یا ساختار حکومت	جنبش تنباکو
انقلاب اجتماعی	تغییر ساختار سیاسی	جنبش عدالتخانه، انقلاب مشروطه

(جامعه‌شناسی (۲) - درس ۱۴، ص ۱۱۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۷. گزینه ۴ درست است.

رویکرد انتقادی معتقد است که نباید اراده فرهنگی و گروهی از مرزهای خود عبور کند و بر دیگری تحمیل شود ← نمودار «پ» کنش‌های انسان را به کنش‌های اجتماعی فرو نمی‌کاهد و وجود انسانی را به ابعاد اجتماعی‌اش تقلیل نمی‌دهد ← «ب» افراد توانمند و کوشا به اندازه استحقاقی که دارند، از مراتب و مزایای اجتماعی برخوردار نمی‌شوند ← «الف» (جامعه‌شناسی (۳) - درس ۲، ۷ و ۱۰؛ سطح دشواری: دشوار)

۵۸. گزینه ۲ درست است.

بررسی عبارت نادرست:

واقعیت‌های هر جهان اجتماعی را می‌توان در پرتو آرمان‌های آن ارزیابی کرد و آرمان‌های جهان اجتماعی را می‌توان براساس حق و باطل به دو نوع حق و باطل تقسیم کرد.

اشتراک استکبارستیزی و احترام به پدر و مادر، آرمان‌هایی هستند که درون قلمرو واقعی هستند.

(جامعه‌شناسی (۱) - درس ۷؛ سطح دشواری: دشوار)

۵۹. گزینه ۴ درست است.

- امروزه رسانه‌ها و فضای مجازی با عبور از مرزهای جغرافیایی، سیاسی و فرهنگی جوامع، از سویی تعامل فرهنگی را از سطح محققان و مولدان فرهنگی به عموم کاربران و مصرف‌کنندگان فرهنگی منتقل کرده است؛ و از سوی دیگر تعامل فرهنگی را از سطح نمادها و هنجارها به عمق عقاید و ارزش‌ها می‌کشد. این وضعیت باعث می‌شود تا عقاید و ارزش‌های جهان‌های اجتماعی توحیدی، اسطوره‌ای و دنیوی در عرض هم و البته با کمیت و کیفیت نابرابر در دسترس همه افراد قرار گیرند؛ بدین ترتیب رسانه‌ها و فضای مجازی عرصه مهم‌ترین منازعه هویتی می‌گردد.

افزایش جمعیت، آثار اجتماعی و فرهنگی دیگری هم به دنبال می‌آورد. در گروه‌های کوچک، اعضا می‌توانند با یکدیگر ارتباط رودر رو و مستقیم داشته باشند و با داد و ستد با یکدیگر، نیازهای خود را برطرف کنند. ولی وقتی جمعیت یک گروه افزایش پیدا کند و به یک گروه بزرگ تبدیل شود، روابط متقابل اعضای آن پیچیده‌تر می‌شود و دیگر، روابط بی‌واسطه ممکن نخواهد بود. از این پس، روابط برقرار می‌شود. جهان اجتماعی با گسترش نهادهای موجود و ایجاد نهادهای جدید، برای رفع این مسائل چاره‌اندیشی می‌کند. هر نهاد، مجموعه‌ای از عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و نمادهاست که برای رفع نیاز ویژه‌ای اختصاص می‌یابد. از این رو گسترش نهادی، همان گسترش فرهنگ و معانی جهان اجتماعی است. بنابراین لازمه بسط هویت جهان اجتماعی، افزایش جمعیت است.

- آگوست کنت، اسپنسر، دورکیم و مارکس از این جمله‌اند. دورکیم حرکت جوامع بشری را به دو مقطع تقسیم می‌کند. جوامع مقطع نخست را جوامع مکانیکی و جوامع مقطع دوم را جوامع ارگانیکی می‌نامد. در جوامع مکانیکی تقسیم‌کار اجتماعی شکل نگرفته است یا در حد ساده و ابتدایی است مانند تقسیم کار سنی و جنسی، ولی در جوامع ارگانیکی تقسیم‌کار گسترده وجود دارد.

- در جهان متجدد، کنش‌هایی که اهداف دنیوی را به وسیله علوم تجربی تعقیب می‌کنند (مانند استفاده از حسابداری و اقتصاد برای تخمین سود در بنگاه‌های اقتصادی یا استفاده از علوم مهندسی برای ساختن پل، جاده و...) به شدت رواج می‌یابند. رواج این دسته از کنش‌های حسابگرانه معطوف به دنیا، عرصه را بر سایر کنش‌های انسانی، مانند کنش‌های عاطفی و اخلاقی تنگ می‌کند. این وضعیت، به تدریج انسان‌ها را اسیر نظام اجتماعی پیچیده‌ای می‌سازد که مثل قفس آهنین، همه ابعاد وجود آنان را احاطه می‌کند و فرصت‌رهایی از این قفس خودساخته را از آنان می‌گیرد. از این روند، به از دست رفتن اراده و آزادی انسان‌ها یاد می‌شود. فیلم سینمایی عصر جدید و تصویری که چارلی چاپلین از انسان معاصر ارائه کرد.

(جامعه‌شناسی (۱) - درس ۵، ۶، ۱۲، ۱۵، ص ۳۸، ۴۸، ۴۹ و ۹۹؛ ۱۲۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۰. گزینه ۱ درست است.

- جامعه و نظام اجتماعی را می‌توان به موجود زنده تشبیه کرد؛ ولی باید به این نکته توجه داشت که جامعه یک موجود زنده نیست، بلکه شبیه یک موجود زنده است. برخی رویکردهای جامعه‌شناسی به تفاوت این دو عبارت توجه کافی نداشته‌اند. جامعه را می‌توان با انسان مقایسه کرد. عده‌ای جامعه را با بدن انسان مقایسه می‌کنند و عده‌ای دیگر جامعه را با روح انسان مقایسه می‌کنند. البته همان‌طور که انسان بدن و روح دارد جامعه هم بیرون و درونی دارد. جامعه‌شناسی تبیینی جامعه و نظم اجتماعی را براساس مناسبات بیرونی توضیح می‌دهد و این روابط و مناسبات را مبتنی بر قرارداد، ترس و اجبار می‌داند. افراد جامعه براساس نوعی قرارداد، قواعد و مقرراتی را می‌پذیرند.

- رویکردهای تبیینی و تفسیری ملاک و معیاری برای داوری علمی درباره همه لایه‌های قدرت، سیاست و ارزش‌های سیاسی به دست نمی‌دهند. به همین دلیل جامعه‌شناسان انتقادی معتقدند که این دو رویکرد محافظه‌کارند و نه تنها هیچ راهکاری برای بهتر ساختن وضعیت موجود ندارند، بلکه انسان‌ها را در برابر وضعیت موجود منفعل و مجبور می‌سازند. جامعه‌شناسان انتقادی، یافتن راهی برای داوری علمی درباره ارزش‌های اجتماعی به ویژه در عرصه سیاست و قدرت را ضروری می‌دانند و دست‌شستن از این آرمان بزرگ را مرگ سیاست و بن‌بست زندگی انسان معرفی می‌کنند.

- قوم‌نگاری، نوعی پژوهش کیفی براساس مشاهده مشارکتی است که در آن محقق به دنبال پرده برداشتن از معنایی است که در کنش‌ها نهفته‌اند.

سقوط ارزش‌ها: کنش اجتماعی، هدف‌دار است. برخی اهداف کنشگران مانند کسب درآمد، ساختن خانه و ... قابل مشاهده‌اند ولی انسان‌ها اغلب در کنش‌هایشان به دنبال تحقق اهداف و ارزش‌هایی مانند کسب فضیلت‌های اخلاقی، جلب رضایت الهی و ... هستند که دیگران نمی‌توانند آن‌ها را مشاهده کنند. تربیت و نگهداری حیوانات در سیرک‌ها و تبدیل کردن آن‌ها به موجوداتی آرام و دست‌آموز برای اجرای نمایش با روش‌هایی از قبیل جداسازی از طبیعت، تنبیه بدنی، تحمل گرسنگی و شرطی کردن آن‌ها صورت می‌گیرد.

(جامعه‌شناسی (۳) - درس ۳، ۴، ۵ و ۶، ص ۲۸، ۳۸، ۶۵ و ۵۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۱. گزینه ۴ درست است.

- مدارای اجتماعی با مسلمانان و همه کسانی که به دنبال زندگی صلح آمیزند.
مسلمانان را موظف به مدارا با یکدیگر می‌کند: مسلمانان را موظف به مدارا با تمام مردم جهان که زندگی صلح آمیز دارند، می‌داند؛ یعنی مسلمانان نباید با مردم دنیا درگیر شوند.
دفاع از مرزهای اسلامی در برابر تهاجم متجاوزان: مسلمانان را موظف به مقاومت در برابر تهاجم به مرزهای جهان اسلام می‌داند.
تلاش برای تحقق و گسترش عدالت، از جمله آرمان‌های اجتماعی هستند که فقه اسلامی عهده‌دار بیان آن‌هاست. مسلمانان را موظف به تحقق و گسترش عدالت در جوامع خود و همچنین دفاع از مظلومان و ستم‌دیدگان جهان می‌داند؛ یعنی مسلمانان باید بدون در نظر گرفتن نژاد و زبان و مذهب، از مظلوم دفاع کنند.
- ابن خلدون یکی دیگر از اندیشمندان مسلمان است که با تأثیرپذیری از قرآن، به دنبال شناخت سنت‌های الهی در جامعه بود. او در مطالعات خود به روش عقلی توجه چندانی نداشت و بیشتر از روش حسی و تجربی استفاده می‌کرد و بنابراین از جامعه آرمانی سخنی نگفت. ابن خلدون با استفاده از تجربه تاریخی جوامع پیرامون به عنوان عامل شکل‌گیری جوامع «عصبیت» خود از یاد می‌کند و این دریافت خود را به همه جوامع تعمیم می‌دهد. رویکرد ابن خلدون، انتقادی نیست و جامعه‌شناسی او در مقایسه با جامعه‌شناسی فارابی محافظه‌کارانه است. ابن خلدون علم اجتماعی خود را علم عمران می‌نامد.
- فارابی پس از ارائه این تقسیم‌بندی، با نگاه انتقادی به جوامع زمان خود می‌نگرد و آن جوامع را مدینه‌های فاسقه یا ضالّه می‌داند.
- علامه طباطبایی با طرح مسئله اعتباریات، تعریف دقیق‌تری از موضوع علوم اجتماعی ارائه کرده است. او از دو سطح عقل نظری و عقل عملی سخن می‌گوید. از نظر علامه طباطبایی، عقل عملی به انسان در انجام عملش یاری می‌رساند و در این مسیر پدیده‌هایی را ایجاد می‌کند که در علوم اجتماعی بررسی می‌شوند. او چنین پدیده‌هایی را که با قرارداد و اعتبار عقل عملی ایجاد می‌شوند، اعتباریات می‌نامد.
(جامعه‌شناسی (۳) - درس ۸، ۹، ۱۰، ص ۹۸، ۱۰۰، ۱۰۴، ۱۰۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۲. گزینه ۳ درست است.

- سکولاریسم پنهان: شامل باورها و فلسفه‌هایی است که ابعاد معنوی هستی را نفی نمی‌کنند؛ بلکه بخش‌هایی از باورهای معنوی و دینی را در خدمت اهداف دنیوی و این جهانی قرار می‌دهند و از توجه یا عمل به بخش‌های دیگر سر باز می‌زنند.
رویکرد گزینشی جهان غرب به ابعاد معنوی و دینی جهان، سبب پیدایش و رشد برخی نهضت‌های جدید دینی شده است که از آن با عنوان پروتستانتیسم یاد می‌شود. توجیه هنجارها و رفتارهای دینی با تفاسیر دنیوی؛ مطابقت دادن حرکات نماز با حرکات ورزشی و بیان مفید بودن آن برای سلامت بدن
- اقناع روشی است که به واسطه آن، فرهنگ در افراد درونی می‌شود. هرچه قدرت اقناع یک فرهنگ بیشتر باشد، افراد کنش‌ها و اعمال متناسب با آن فرهنگ را بهتر انجام می‌دهند. فرهنگ‌هایی که ظرفیت منطقی و عقلانی بیشتری دارند و با فطرت آدمیان سازگارترند، از قدرت اقناعی بیشتری برخوردارند. فطرت یکی از ملاک‌های ارزیابی شیوه‌های زندگی است و برخی از شیوه‌های زندگی حاصل انحراف از فطرت انسانی است و با آن ناسازگارند.
- عقل ابزاری: دانشمندان برای کسب دانش درباره پدیده‌های طبیعی و مادی (محسوس) از این عقل استفاده می‌کنند و همواره به آزمون‌های حسی و روش‌های تجربی پایبندند. اصل انقباض و انبساط فلزات در علوم طبیعی و عوامل مهاجرت در جمعیت‌شناسی و ... به کمک این عقل درک می‌شوند. جامعه‌شناسی تبیینی از عقل ابزاری برای پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی استفاده می‌کند.
- الگوی مطلوب قرآنی، تکثر و تنوع زبانی، نژادی و قومی را، مانع وحدت و همدلی نمی‌داند، بلکه انسان‌ها را به منشأ وحدت رهنمون می‌سازد. افراد معمولاً به دیگرانی که آن‌ها را به درستی نمی‌شناسند، بدبین‌اند و از آن‌ها دوری می‌کنند. از این رو، یکی از راه‌های ایجاد آشتی، اتحاد و دوستی در میان گروه‌ها و ملت‌ها، شناخت متقابل است. در این میان، حکومت می‌تواند با زمینه‌سازی برای شناخت مردم از یکدیگر در سطح محلی، ملی و منطقه‌ای، بسیاری از مشکلات را حل کند و امکان همدلی مردم با یکدیگر را فراهم آورد. خیابان سی‌تیر تهران، خیابان صلح ادیان نیز نامیده می‌شود. در این خیابان هر روزه صدای خوش اذان از مسجد شنیده می‌شود، صدای ناقوس کلیسای «حضرت ابراهیم» در روزهای یکشنبه و نجوای عبادت عابدان یهودی در کنیسه در روزهای شنبه به گوش می‌رسد و زرتشتیانی که به آتشکده می‌روند. در این خیابان مسجد، کلیسا، کنیسه و آتشکده به فواصل کوتاهی از یکدیگر قرار گرفته‌اند.
(جامعه‌شناسی (۱) - درس ۹، ص ۷۰ / جامعه‌شناسی (۲) - درس ۵، ص ۳۸ / جامعه‌شناسی (۳) - درس ۸، ص ۸۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۳. گزینه ۱ درست است.

- به موازات نخستین بیدارگران اسلامی، گروه دیگری در جوامع اسلامی پیدا شدند که شیفتهٔ فرهنگ غرب بودند. این گروه که بیشتر در لژهای فراماسونری سازمان می‌یافتند نیز خود را بیدارگر می‌نامیدند، اما برخلاف بیدارگران اسلامی، بیداری را در گذر از فرهنگ اسلامی و پیوستن به فرهنگ غربی می‌دانستند. آنان در ایران، اومانيسم را به آدمیت و روشنگری مدرن را به منورالفکری ترجمه کردند و به همین دلیل، خود را منورالفکر خواندند. لژ آدمیت و لژ بیداری ایرانیان از اولین لژهایی بود که منورالفکران در ایران تأسیس کردند.

- برگزاری مسابقات بین‌المللی زیبایی و نمایشگاه‌های مُد، از توجه و تمرکز فرهنگ غرب بر بُعد جسمانی هویت حکایت می‌کند.

- ایدهٔ علوم انسانی و اجتماعی بومی (اسلامی و ایرانی) در کشور ما در ارتباط با چنین مشکلاتی مطرح شده است. ما دانشی می‌خواهیم که:

همسو با هویت فرهنگی خودمان و ناظر به حل مسائل جامعهٔ ما باشد.

همچنین دغدغه کشف واقعیت و تشخیص درست و غلط داشته باشد.

یعنی از سویی در حل مسائل و مشکلات بومی ما مفید و کارآمد باشد و از سوی دیگر به زبان و منطق جهان‌شمول سخن بگوید و در گشودن مرزهای دانش علمی به روی جهانیان مشارکت داشته باشد.

- جامعه‌شناسی خرد کنش اجتماعی و سایر پدیده‌های اجتماعی خرد را بررسی و مطالعه می‌کند. جامعه‌شناسی کلان ساختار اجتماعی و سایر پدیده‌های اجتماعی کلان را بررسی و مطالعه می‌کند. جامعه‌شناسی خرد و کلان نیازمند به هم و مکمل یکدیگرند.

(جامعه‌شناسی (۱)- درس ۹، ص ۷۰ / جامعه‌شناسی (۲)- درس ۱۳، ص ۱۱۰ / جامعه‌شناسی (۳) - درس ۱ و ۲، ص ۷ و ۱۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۴. گزینه ۲ درست است.

بسیاری از جوامع غیرغربی، در رویارویی با جهان غرب، به‌دلیل اینکه مرعوب قدرت اقتصادی و سیاسی برتر غرب گشتند، به خودباختگی فرهنگی گرفتار شدند. خودباختگی جوامع غیرغربی در برابر جهان غرب را غرب‌زدگی می‌نامند. نقاشی به سبک اروپایی روی کاشی‌های ایرانی در کاخ گلستان

- بحران معنویت: در فرهنگ غرب گرایش به دین و معنویت از سر گرفته شده است و حتی برای پاسخ دادن به نیاز فطری آدمی به معنویت، دین‌های جدید و عرفان‌های رنگارنگ همانند قارچ از زمین روییده‌اند و عده‌ای از آن‌ها پیروی می‌کنند. اجلاس هزارهٔ ادیان در آستانهٔ قرن بیست‌ویکم در نیویورک برگزار شد و در آن، اندیشمندانی از ادیان گوناگون جهان، گرد هم آمدند تا نقش دین را در استقرار صلح جهان بررسی کنند.

- کشورهای عضو بریکس، خود را حامی کشورهای در حال رشد و ارتقادهندهٔ وضعیت آن‌ها و نیرویی برای حفظ صلح جهان می‌دانند.

- اندیشمندان اجتماعی معتقدند که سیاست هویت متعلق به این دوره است که هویت‌ها موضوعی برای نزاع و درگیری می‌شوند. سیاستِ هویت، محصول دوران پسامدرن است و بر تفاوت‌ها و هویت‌های خاص و محلی تأکید می‌کند. از این‌رو، برخی از پیدایش سیاستِ هویت به باز شدن جعبهٔ پاندورا یاد می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۱)- درس ۵۲، ص ۹۹ / جامعه‌شناسی (۲) - درس ۸ و ۱۲، ص ۶۹، ۱۰۱ و ۱۰۲ - جامعه‌شناسی (۳) - درس ۸، ص ۸۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۵. گزینه ۴ درست است.

- مدل تکثرگرا به جای مدل همانندسازی مورد توجه و تأکید قرار می‌گیرد. در مدل تکثرگرا، تفاوت‌های موجود میان گروه‌های قومی و زبانی حفظ و حتی تشدید می‌گردد. البته در این الگو، همچنان وجود یک ساختار مشترک سیاسی و اقتصادی ضروری دانسته می‌شود؛ که گروه‌های مختلف را به یکدیگر پیوند دهد. درون بسیاری از جوامع صنعتی، تقسیم‌بندی‌های نژادی و قومی وجود دارد؛ جدایی فرانسوی‌زبانان ایالت کبک از انگلیسی‌زبان‌ها در کانادا و کشمکش میان فلامان‌ها و والون‌ها در بلژیک.

- طرفداران عدالت اجتماعی: در رویکرد عادلانه، مالکیت خصوصی لغو نمی‌شود؛ اما جامعه وظیفه دارد امکان رقابت را برای همگان فراهم کند و نقطه شروع رقابت را یکسان نماید. بدین منظور دولت به نمایندگی از جامعه موظف است، نیازهای ضروری همه افراد مانند خوراک، پوشاک و مسکن را تأمین کند. بدین ترتیب، همه کودکان از امکانات اولیه برای پیشرفت، بهره‌مند می‌شوند و می‌توانند براساس توانایی و شایستگی خود با دیگران رقابت نمایند. دولت نیز تلاش می‌کند برای کاهش نابرابری‌های اجتماعی تدابیر بیشتری بیندیشد؛ مثلاً از ثروتمندان مالیات بگیرد و از آن برای رفع فقر در جامعه استفاده کند. طرح خانه‌سازی عمومی برای اقشار کم درآمد در برزیل.

- نظام اجتماعی مفهوم دیگری است که با نظم ارتباط دارد. نظام اجتماعی یک ساختار اجتماعی پویاست. اگر ساختار اجتماعی را به خودرویی تشبیه کنیم که در یک جا پارک شده، نظام اجتماعی همان خودرو است که روشن شده و در حرکت است. منظور از پویا بودن نظام اجتماعی این است که بخش‌های مختلف آن بر یکدیگر اثر می‌گذارند و از یکدیگر اثر می‌پذیرند. نظام اجتماعی هم می‌تواند در خود تغییراتی به وجود آورد، و هم می‌تواند در محیط خود تغییراتی ایجاد کند. برداشت روزافزون از منابع تجدیدناپذیر، از جمله تغییراتی است که یک نظام اجتماعی در محیط ایجاد می‌کند. رشد جمعیت نیز از جمله تغییراتی است که یک نظام در خود ایجاد می‌کند. نظام اجتماعی همانند یک موجود زنده تلاش می‌کند با تغییر در خود و محیط، نیازهای خود را تأمین کند و خود را در بلندمدت حفظ نماید. امروزه اکثر جوامع صنعتی به خاکستری شدن جمعیت دچارند. جمعیت بالای ۶۵ سال روبه افزایش است و این، کشورها را با چالش‌هایی روبه‌رو خواهد ساخت.

- امروزه رشته‌های علوم پایه مانند فیزیک، شیمی، زیست‌شناسی و... که مادر دانش‌های فنی‌مهندسی و پزشکی و... محسوب می‌شوند، مهجور مانده‌اند و در انتخاب رشته، جزو اولین انتخاب‌ها قرار نمی‌گیرند.
(جامعه‌شناسی (۳) - درس ۲، ۳، ۷ و ۸ ص ۱۷، ۲۴، ۷۵ و ۸۶؛ سطح دشواری: متوسط)

روان‌شناسی

۶۶. گزینه ۱ درست است.

عبارت مطرح‌شده یک فرضیه است که محقق باید براساس اطلاعات و داده‌های تجربی آن را بیازماید و نتیجه را با یافته‌های مقبول در علم تجربی، مطابقت دهد.
اگر فرضیه تأیید و پذیرفته شود، به اصل یا قانون تبدیل می‌شود.
بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) طرح مسئله قبل از بیان فرضیه صورت می‌گیرد.

(۳) فرضیه اگر تأیید شود، به قانون یا اصل تبدیل می‌گردد.

(۴) نظریه از مجموعه‌ای از اصول یا قوانین تشکیل شده است.

(درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۷. گزینه ۲ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

- سوزن نخ کردن ← حرکات ظریف ← جسمانی

- کمک به بزرگ‌ترها ← درک اخلاقی

- ارزشیابی (قضاوت) ← شناختی

- بازی گروهی با هم‌جنس ← اجتماعی

- احساس ترحم ← هیجان مرکب ← هیجانی

(درس ۲؛ سطح دشواری: دشوار)

۶۸. گزینه ۴ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

- عبارت اول اشاره به عوامل ذاتی و وراثتی دارد؛ یعنی خر ذاتش این است حتی اگر به کعبه رود.

- عبارت دوم: میانگین سن بلوغ ۱۱ تا ۱۴ سالگی است.

- عبارت سوم: مفید دانستن دوچرخه براساس امنیت آن ← پردازش مفهومی (بیشتر براساس ویژگی‌های کیفی)
 - عبارت چهارم: ویژگی روانی هویت، یعنی ایفای نقش جنسیتی برای نشان دادن رفتارهای زنانه یا مردانه
 - عبارت پنجم: اشاره به آن چیزی دارد که میثم است، پس خود واقعی او است.
- (درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۹. گزینه ۲ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

- دیدن یک موضوع از زوایا و صورت‌های مختلف و متفاوت ← ایجاد تمرکز یا مانع خوگیری
 - استفاده از رنگ برای مشخص کردن واژگان مهم ← مانع خوگیری یا ایجاد تمرکز
 - ایجاد هدف و اهمیت دادن به آن ← مانع خوگیری یا ایجاد تمرکز
 - مطالعه بدون استراحت و بی‌وقفه ← ایجاد خوگیری یا مانع تمرکز
 - مطالعه موضوعی یکنواخت و بدون تغییرات درونی ← ایجاد خوگیری یا مانع تمرکز
- (درس ۳؛ سطح دشواری: دشوار)

۷۰. گزینه ۳ درست است.

- عبارت اول: استفاده از حواس مختلف برای انجام یک تکلیف ← توجه متمرکز ایجاد می‌شود (تقویت می‌یابد).
 - عبارت دوم: در خطای مولر / لایر، خط واگرا را بلندتر ادراک می‌کنیم.
 - عبارت سوم: خطای شناختی باعث می‌شود که افراد زیبا، جراحی‌های مکرر انجام دهند.
 - عبارت چهارم: اصل شکل و زمینه باعث می‌شود که ادراک ما تحت تأثیر زمینه‌های متفاوت تغییر کند، برای مثال دانش‌آموز متوسط در بین دانش‌آموزان قوی، ضعیف به نظر برسد و در بین دانش‌آموزان ضعیف، قوی به نظر برسد.
- (درس ۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۷۱. گزینه ۲ درست است.

- محاسبات ذهنی لحظه‌ای ← حافظه کاری
 - عبارت دوم به دانش عمومی مربوط می‌شود ← حافظه معنایی (بلندمدت هم درست است).
 - عبارت سوم به تجربه شخصی مربوط است که به زمان و مکان مشخص مربوط می‌شود ← حافظه رویدادی (بلندمدت هم درست است).
 - عبارت چهارم ← به حافظه کوتاه‌مدت مربوط است؛ یعنی فراخنای ارقام 7 ± 2 .
- (درس ۴؛ سطح دشواری: دشوار)

۷۲. گزینه ۲ درست است.

- عبارت اول درست است؛ زیرا واژگان «تخم‌مرغ - املت» علاوه بر کنار هم بودن که نشانه‌های بیرونی است، دارای نشانه معنایی هستند و یادآوری آن‌ها آسان‌تر از واژگان «دریا - شب» است که صرفاً دارای نشانه بیرونی هستند.
 - عبارت دوم، نادرست است؛ زیرا مرور کارآمد باعث کنترل اثر گذشت زمان می‌شود.
 - عبارت سوم، نادرست است؛ زیرا فن پیش‌خوانی در روش پس‌خبا، باعث می‌شود تا برداشت کلی از مطالب داشته باشیم.
 - عبارت چهارم، نادرست است؛ زیرا آزمون مکرر به قوی‌تر شدن نشانه‌های بازیابی و مرحله بازیابی حافظه کمک می‌کند.
- (درس ۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۷۳. گزینه ۱ درست است.

- هر سه گزینه ۲ (بارش مغزی)، ۳ (نظر و احساس شخصی) و ۴ (شروع از آخر) به روش‌های اکتشافی حل مسئله اشاره دارند؛ زیرا مبتنی بر احساس و نظر شخصی هستند.
 - اما گزینه ۱ (روش تحلیلی حل مسئله است؛ زیرا مبتنی بر محاسبات ذهنی و قواعد منطقی و نیازسنجی واقعی است).
- (درس ۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۷۴. گزینه ۳ درست است.

روش ذکر شده در صورت سؤال، روش کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب است؛ زیرا فرد موقعیت مکانی خود را تغییر می‌دهد تا موقعیت مسئله، روشن تر شود.
این روش جزو روش‌های اکتشافی حل مسئله است که دارای ویژگی‌های زیر است:
نیاز به پردازش عمیق اطلاعات ندارد - مبتنی بر احساس و نظر شخصی است - اعتبارش با گذشت زمان متزلزل می‌شود - در زمان کوتاه به نتیجه می‌رسد - مورد قبول همگان نیست - رسیدن به راه حل را تضمین نمی‌کند - با خطا مواجه خواهد بود.
ویژگی‌هایی که مربوط به روش تحلیلی حل مسئله است، عبارت از:
از قواعد مشخصی تبعیت می‌کند - رسیدن به راه حل را تضمین می‌کند - مورد قبول همگان است - زمان بر است.
(درس ۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۷۵. گزینه ۴ درست است.

مرحله ۵ تصمیم‌گیری ← اجرای بهترین اولویت ← انتخاب فرش دستباف
مرحله ۳ تصمیم‌گیری ← بیان ویژگی‌های هر انتخاب یا اولویت ← بررسی ویژگی هر یک از فرش‌های موجود
مرحله ۷ تصمیم‌گیری ← بررسی پیامدها و نتایج اجرای اولویت مورد نظر ← ابراز رضایت از خرید
(درس ۶؛ سطح دشواری: دشوار)

۷۶. گزینه ۳ درست است.

هر سه گزینه ۱، ۲ و ۴ تعارض اجتناب - اجتناب هستند؛ زیرا فرد باید بین دو امر نامطلوب، به اجبار یکی را انتخاب کند. اما گزینه ۳ نشانگر تعارض گرایش - اجتناب است؛ زیرا فرد باید بین دو وجه خوشایند و ناخوشایند یک امر، یکی را انتخاب کند.
(درس ۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۷۷. گزینه ۳ درست است.

عبارت اول ← اسناد به استعداد ← درونی - پایدار - غیرقابل کنترل
عبارت دوم ← اسناد به پشتکار ← درونی - ناپایدار - قابل کنترل
عبارت سوم ← اسناد به تحریم که نوعی دشواری تکلیف محسوب می‌شود ← بیرونی - پایدار - غیرقابل کنترل
عبارت چهارم ← اسناد به نظم فردی ← درونی - ناپایدار - قابل کنترل
(درس ۷؛ سطح دشواری: دشوار)

۷۸. گزینه ۱ درست است.

اهداف اگر بالا و دست‌نیافتنی باشند، هرگز نمی‌توانیم به آن‌ها دست یابیم و در نتیجه، دست از تلاش می‌کشیم. اگر بسیار کوچک و بی‌ارزش باشند، هرگز انگیزه تلاش و عمل در ما ایجاد نمی‌کند؛ چون دستیابی به آن‌ها افتخار محسوب نمی‌شود.
بررسی سایر گزینه‌ها:
(۲) باورها می‌توانند مثبت یا منفی باشند.
(۳) ادراک کنترل و کارایی اگر سازنده باشند، با شواهد محیطی هماهنگ هستند.
(۴) ناهماهنگی شناختی، حکایت از تضاد بین رفتار و شناخت (باور) دارد.
(درس ۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۷۹. گزینه ۳ درست است.

در عبارت‌های اول، دوم و سوم، متغیر روان‌شناختی یعنی وسواس، غم، ناراحتی و ناکامی باعث ایجاد بیماری جسمانی شده‌اند؛ پس متغیر روان‌شناختی به‌عنوان عامل ایجاد بیماری جسمانی در نظر گرفته می‌شود.
در عبارت آخر اضطراب احسان، ناشی از دیابت او است؛ یعنی پیامد بیماری جسمانی او محسوب می‌شود. پس متغیر روان‌شناختی، به‌عنوان پیامد بیماری جسمانی در نظر گرفته می‌شود.
(درس ۸؛ سطح دشواری: دشوار)

۸۰. گزینه ۲ درست است.

مشکل در تصمیم‌گیری اشاره به علامت شناختی فشار روانی دارد. زیرا تصمیم‌گیری یک فرآیندهای شناختی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) هیجانی

(۳) رفتاری

(۴) جسمانی

(درس ۲ و ۸؛ سطح دشواری: آسان)

عربی

۸۱. گزینه ۳ درست است.

- «الَّتِي: كه» / «زَيْك: پروردگارت» / «أَعْلَم: داناتر» (ردّ گزینه‌های ۱ و ۴)

- «أَحْسَن: نیکوتر» / «ضَلَّ: گمراه شد» / «عَنْ سَبِيلِهِ: از راهش» (ردّ گزینه ۲)

- «الَّتِي: كه» / «أَحْسَن: نیکوتر» / «أَعْلَم: داناتر» / «مَنْ: کسی كه» (ردّ گزینه ۴)

(عربی (۳) - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۲. گزینه ۱ درست است.

- «حَدَّثَتْ: اتفاق افتاد» / «خُبْرَاء: کارشناسان» / «أُرْسِلَ: فرستاده شد» (ردّ گزینه ۲)

- «أُرْسِلَ: فرستاده شد» / «كَانَتْ قَدْ حَوَّلَتْ: تبدیل کرده بود» / «لَوْن: رنگ» (ردّ گزینه ۳)

- «حَيَّرَتْ: شگفت‌زده کرد، کرده بود» / «كَانَتْ قَدْ حَوَّلَتْ: تبدیل کرده بود» (ردّ گزینه ۴)

(عربی (۱) - درس ۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۳. گزینه ۲ درست است.

- «بِالشَّلَلِ الدِّمَاغِيِّ: فلج مغزی» / «كَانَ يُفَكِّرُ: فکر می‌کرد» / «لَنْ يَقْدَرَ: قادر نخواهد بود» / «الْيُسْرَى: چپ» / «رَسَامًا: نقاش» (ردّ گزینه ۱)

- «لَنْ يَقْدَرَ: قادر نخواهد بود» / «شَجَّعْتُ: تشویق کردم» / «الْيُسْرَى: چپ» (ردّ گزینه ۳)

- «بِالشَّلَلِ الدِّمَاغِيِّ: فلج مغزی» / «كَانَ يُفَكِّرُ: فکر می‌کرد» (ردّ گزینه‌های ۱ و ۴)

(عربی (۲) - درس ۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۴. گزینه ۴ درست است.

- «التَّلَال: تپه‌ها» / «سهول صالحة: دشت‌های قابل» / «كَانُوا يَسْتَفِيدُونَ: استفاده می‌کردند» / «تَفْجِير: منفجر کردن» / «أَنْفَاق: تونل‌ها» (ردّ گزینه‌های ۱ و ۲)

- «قَدْ أَفَادَ: سود رسانده است» / «كَانُوا يَسْتَفِيدُوا: استفاده می‌کردند» / «تَفْجِير: منفجر کردن» (ردّ گزینه ۲)

- «مَجَالَات: زمینه‌ها» / «سهول: دشت‌ها» (ردّ گزینه ۳)

(عربی (۳) - درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۵. گزینه ۴ درست است.

- «ما كانت عندي: نداشتم» / «الدلافين: دلفین‌ها» / «ثَغْنِي: آواز می‌خواند» / «تَصْفَر: سوت می‌زند» (ردّ گزینه‌های ۱ و ۳)

- «أَفْلَامًا: فیلم‌هایی (نکره)» / «اللبونة: پستاندار» (ردّ گزینه ۲)

- «ما كانت عندي: نداشتم» / «لَمَّا: هنگامی كه» / «شَاهَدْتُ: مشاهده کردم» / «الذَّكِيَّة: باهوش» / «تَصْفَر: سوت می‌زند» (ردّ گزینه ۳)

(عربی (۱) - درس ۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۶. گزینه ۲ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

(۱) «غِشَاءٌ: پوشش خاص خود و می‌پریذ، غلط است و می‌پرد درست است»

(۳) «حَيَّة الصَّحْرا: مار صحرا درست است «و طيور» جمع است و پرندگان درست است.»

(۴) «شجرة: درخت»

(عربی (۲) - درس ۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۷. گزینه ۴ درست است.

ترجمه صحیح: فقط گروه کافران از رحمت خداوند ناامید می‌شوند.

* نکته: کلمه «فقط» با ساختار منفی نمی‌آید.

(عربی (۳) - درس ۳؛ سطح دشواری: دشوار)

۸۸. گزینه ۳ درست است.

(۱) «تعصف» و «بیوتاً» غلط هستند.

(۲) «الریح» و «شواطئ» و «هذه الريح» غلط هستند.

(۴) «الریاح» غلط است و «في» اضافی است و «في البحر» جابه‌جا آمده است.

(عربی (۲) - درس ۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۹. گزینه ۱ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

(۱) خردمندترین مردم، تیزبین‌ترین ایشان در فرجام [کارها] است: فکرهای درست عاقبت تو را می‌سازد! (عاقبت‌اندیشی)

(۲) این عبارت با توجه به ترجمه‌اش (نیکی کن، چنان‌که دوست داری به تو نیکی شود) با عبارت مقابل خود، تطابق مفهومی ندارد.

(۳) خوش‌بین، در هر سختی فرصت را می‌بیند.

(۴) بیماری تو از خودت هست و احساس نمی‌کنی.

(عربی (۳) - ترکیبی؛ سطح دشواری: متوسط)

ترجمه درک متن:

«هوش مصنوعی یک فناوری مدرن است که به انسان در زمینه‌های مختلف کمک می‌کند. از هوش مصنوعی در تلفن‌های هوشمند، رایانه‌ها و خودروهای هوشمند استفاده می‌شود. این فناوری باعث می‌شود دستگاه‌ها مانند انسان فکر کنند. هوش مصنوعی می‌تواند یاد بگیرد و اطلاعات را با سرعت بالایی تحلیل کند. در پزشکی، هوش مصنوعی به پزشکان در تشخیص بیماری‌ها و درمان بیماران کمک می‌کند. ربات‌هایی که با هوش مصنوعی کار می‌کنند، می‌توانند کارهای دشواری مانند ساخت و ساز و جراحی را انجام دهند. در زندگی روزمره، ما هوش مصنوعی را در دستیارهای صوتی مانند «سیری» و «گوگل اسیستنت» می‌بینیم. اما از هوش مصنوعی نگرانی وجود دارد. برخی معتقدند که این فناوری ممکن است باعث از بین رفتن شغل‌های انسانی شود. با این حال، هوش مصنوعی می‌تواند به توسعه جامعه و بهبود کیفیت زندگی کمک کند. مهم است که از این فناوری به شکل درست و مفید برای مردم استفاده شود. در آینده، هوش مصنوعی پیشرفته‌تر خواهد شد و در حل مشکلات بزرگ به ما کمک خواهد کرد. به همین دلیل، همه باید این فناوری را درک کرده و از آن به صورت مثبت بهره ببرند.

۹۰. گزینه ۳ درست است.

کدام گزینه در نقش هوش مصنوعی در پزشکی نادرست است؟

(۱) در دستگاه‌های نوین الکترونیکی پزشکی به کار می‌رود.

(۲) کار پزشکان را در تشخیص و درمان بیماری‌ها آسان می‌کند.

(۳) با کاهش تعداد پزشکان تعداد بیمارستان‌ها را در آینده کاهش می‌دهد.

(۴) انجام عمل‌های جراحی به وسیله روبات‌ها.

۹۱. گزینه ۴ درست است.

هوش مصنوعی را در زندگی روزانه خود کجا خواهیم دید؟

(۱) فقط در دستیارهای صوتی مثل سیری و گوگل اسیستنت.

(۲) در آزمایشگاه‌های علمی و شرکت‌های الکترونیکی.

(۳) در ماشین‌های نوین و تلفن‌های همراه.

(۴) آن را در تمام زمینه‌های زندگی خود خواهیم دید.

۹۲. گزینه ۲ درست است.

چرا برخی از مردم از هوش مصنوعی می‌ترسند؟

(۱) چون زندگی را آسان‌تر می‌کند.

(۲) چون باعث کاهش تعداد مشاغل می‌شود.

(۳) چون به پیشرفت جامعه کمک می‌کند.

(۴) چون فرصت‌های کاری را افزایش می‌دهد.

۹۳. گزینه ۲ درست است.

«يُستَخدم» یک فعل مجهول است و «الذَّكَاء» در آن نائب فاعل است نه فاعل.

۹۴. گزینه ۱ درست است.

«نرى» به معنی «می بینیم» یک فعل متعدی است.

۹۵. گزینه ۲ درست است.

«لَا تَنْتَقِلُ» و «أَخْر» درست هستند که غلط حرکت گذاری شده است.

(عربی (۱) - درس ۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۶. گزینه ۴ درست است.

در اکثر موارد اعداد ترتیبی و ۱، ۲ شمارشی «نقش صفت» را می گیرند؛ اما در این گزینه «أَوَّل» خبر برای مبتدای «السَّيِّدَة» است.

بررسی سایر گزینه ها:

(۱) «الْأَمَن» صفت برای «الْأَمَام» است.

(۲) «إِثْنَيْنِ» صفت برای «جَائِزَتَيْنِ» است.

(۳) «الْخَامِس» صفت برای «الْيَوْم» است.

(عربی (۱) - درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۷. گزینه ۲ درست است.

در این گزینه اسم تفضیل «أَقْلَّ» خبر و مرفوع است.

بررسی سایر گزینه ها:

(۱) اسم تفضیل «أَغْلَب» مجرور به حرف جر و مجرور است.

(۳) اسم تفضیل «أَخْرَى» صفت برای «أُمُور» که مجرور به حرف جر است، می باشد و دارای اعراب مجرور می شود.

(۴) اسم تفضیل «خَيْر» مجرور به حرف جر و مجرور است.

(عربی (۲) - درس های ۱ و ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۸. گزینه ۴ درست است.

در این گزینه ترکیب اضافی - وصفی «واجباتها الدراسية» را داریم که «واجبات» مضاف برای مضاف الیه «ها» و موصوف برای صفت «الدراسية» است.

بررسی سایر گزینه ها:

(۱) «ذَنْبٌ» مضاف برای ضمیر «ه» و «طَرْدٌ» مضاف برای «الحشرات» است.

(۲) «مَكَانٌ» مضاف برای «سَقُوطٌ» و «سَقُوطٌ» مضاف برای «طَائِرَةٌ» است.

(۳) «الْأَدْوِيَّة» و «الطَّبِيب» موصوف برای صفت های «المكتوبة» و «الصَّيْدَلِي» است.

(عربی (۱) - درس ۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۹. گزینه ۲ درست است.

«أَخِي» در این گزینه منادی مضاف به ضمیر «الياء» است.

در هنگام ایجاد منادی مضاف به ضمیر الياء امکان حذف آن و تبدیل آن به کسره (ب) است. (أَخ)

پس می توان در این گزینه گفت: «أَخِ عَلَّمَنِي دُرُوساً.....»

(عربی (۳) - درس ۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۰. گزینه ۴ درست است.

در گزینه «۴» کلمه «تَعْجَبُ» مصدر است و مصادر اسم هستند. لای نفی جنس نیز بر سر اسم می آید.

(عربی (۲) - درس ۵ / عربی (۳) - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

تاریخ

۱۰۱. گزینه ۱ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

- (الف) در دوره اشکانی، گاه‌شماری‌های بابلی، سلوکی و اوستایی متداول بود.
 (ب) گاه‌شماری جلالی، یکی از دقیق‌ترین گاه‌شماری‌های جهان است و گاه‌شماری هجری خورشیدی که از سال ۱۳۰۴ ش. در ایران رسمیت یافت، براساس آن تنظیم شده است.
 (پ) در جغرافیای تاریخی تأثیر محیط طبیعی و عوامل جغرافیایی بر رویدادهای تاریخی بررسی می‌شود.
 (تاریخ (۱) - درس ۲، ص ۱۳، ۱۵ و ۱۷؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۲. گزینه ۲ درست است.

بررسی گزینه‌های نادرست:

- (۱) در حدود ۲۴۰۰ ق. م، قوم اکد که در مرکز بین‌النهرین می‌زیست، به فرماندهی سارگن بر کشور- شهرهای سومری مسلط شد. سارگن سپس سرتاسر بین‌النهرین را به فرمان خود آورد و امپراتوری بزرگی تشکیل داد.
 (۳) شیوه حکومت حمورابی مبتنی بر قدرت و اختیارات فراوان پادشاه و اطاعت کامل حاکمان ولایات از او بود. او مقام پادشاهی را هدیه‌ای از جانب خداوند به خود می‌دانست.
 (۴) در دوره امپراتوری قدیم، قدرت فرعون‌ها در اوج بود و اهرام سه‌گانه، که اکنون یکی از شاهکارهای معماری جهان باستان است، به دستور آنان ساخته شد.
 (تاریخ (۱) - درس ۴، ص ۳۶، ۳۷ و ۳۸؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۳. گزینه ۱ درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۲) ورود طایفه‌های بیابان‌گرد به یونان و شکل‌گیری تمدن مینوسی قبل از پایان جنگ‌های ایران و یونان است.
 (۳) اولین دوره المپیک یونان باستان قبل از جنگ‌های پلوپونزی و شکوفایی مردم‌سالاری در آن رخ داده است.
 (۴) عصر تاریکی در یونان قبل از شکل‌گیری نوعی مردم‌سالاری در یونان است.
 (تاریخ (۱) - درس ۶، ص ۵۱ تا ۵۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۴. گزینه ۴ درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) این ادعا در رابطه با حکومت هخامنشیان و شخص داریوش درست است؛ ولی سلجوقیان و سلاطین آن‌ها، چنین ادعایی نداشتند.
 (۲) هر دو حکومت براساس قدرت نظامی خود به گسترش قلمرو اقدام کردند.
 (۳) هر دو حکومت به مناطق شرقی و غربی قلمرو خود توجه داشته و از هر دو جهت به گسترش آن اقدام کردند.
 (تاریخ (۱) - درس ۱۱ / تاریخ (۲) - درس ۱۰؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۵. گزینه ۳ درست است.

ترتیب زمانی وقایع:

- (پ) کاهش فعالیت نظامی قریش و ایجاد زمینه مناسب برای نشر اسلام
 (ب) ارسال نامه رسول خدا
 (الف) بسیج کردن سپاه توسط رسول خدا
 (ت) مأموریت به حضرت علی برای ابلاغ سوره براءت
 (تاریخ (۲) - درس ۴، ص ۳۸ و ۳۹؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۶. گزینه ۲ درست است.

- خوارزمشاهیان بر پایتخت عباسیان دست نیافتند. سلطان محمد خوارزمشاه درصدد حمله به بغداد بود که به‌دلیل مشکلاتی این حمله را نتوانست انجام دهد.
 (تاریخ (۲) - درس ۷، ص ۷۰؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۰۷. گزینه ۱ درست است.

بررسی عبارت‌های نادرست:

(ب) روابط پرفراز و نشیب با خلافت عباسی مربوط به زیاریان است.

(ت) تقویت حکومت مرکزی از طریق تقویت نظام اداری، مربوط به سلجوقیان است.

(تاریخ (۲) - درس ۹ و ۱۰، ص ۹۲، ۹۳، ۹۴ و ۱۰۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۸. گزینه ۴ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

(الف) اختراع دستگاه چاپ توسط گوتنبرگ، از مهم‌ترین ابداعات فناوری در عصر رنسانس بود.

(ب) کپلر نظریات کوپرنیک دربارهٔ گردش زمین به دور خورشید را اثبات کرد.

(پ) ویلیام هاروی در زمینهٔ کارکرد قلب و گردش خون، به موفقیت‌های مهمی دست یافت.

(ت) بیکن از طرفداران روش تجربی بود.

(تاریخ (۲) - درس ۱۶، ص ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۴ و ۱۸۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۰۹. گزینه ۴ درست است.

(۱) در دورهٔ ایلخانان، علوم مورد نیاز عبارتند از ریاضیات، نجوم، پزشکی، فلسفه، عرفان و فقه از رونق خاصی برخوردار بودند.

(۲) در دورهٔ ایلخانان، بسیاری از دانشمندان متواری به ایران بازگشتند و در زمان زندیه و افشاریه، مدارس و حوزه‌های علمیه از رونق افتاد.

(۳) در دورهٔ تیموریان، معارف دینی از اقبال بیشتری برخوردار بودند و در زمان زندیه، به آرامش نسبی، فعالیت علمی و آموزشی رونق گرفت.

(۴) در دورهٔ فرمانروایی ایلخانان، زبان فارسی در قلمرو نظم و نشر، رو به رشد گذاشت و به احیا و تقویت هویت ایرانی کمک کرد و در دورهٔ افشار، علم و آموزش رونق دوران صفویه را نداشت.

(تاریخ (۲) - درس ۱۲ ص ۱۳۲ و ۱۳۳/ تاریخ (۳) - درس ۲ ص ۲۲؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۱۰. گزینه ۳ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

(الف) در دورهٔ کریم‌خان زند، هیئت‌هایی از فرانسه و انگلستان برای گرفتن امتیاز و ایجاد مراکز تجاری به ایران آمدند، اما چون با او به توافق نرسیدند، گشایشی در روابط صورت نگرفت.

(ب) در زمان نادرشاه و نیاز تشکیلات نظامی به نیروهای رزمنده به کاهش شدید نیروی انسانی در بخش کشاورزی انجامید، همچنین مالیات‌های سنگینی که از مردم برای تأمین هزینه‌های نظامی گرفته می‌شد، نابسامانی‌های اقتصادی را تشدید کرد.

(پ) مکتب نقاشی شیراز که از دورهٔ مغولان شکل گرفته بود، در زمان زندیه به اوج رونق و زیبایی رسید.

(ت) ورود هنرمندان و صنعتگران هندی پس از فتوحات نادر در هند، موجب تلفیق هنر ایرانی و هندی شد.

(تاریخ (۳) - درس ۲، ص ۲۱، ۲۲، ۲۳ و ۲۴؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۱۱. گزینه ۴ درست است.

بررسی عبارت‌های نادرست:

(الف) در دوران قاجار، دانش‌آموزانی که توانایی مالی و علاقه به ادامهٔ تحصیل داشتند، وارد مدرسه‌های قدیم و حوزه‌های علمیه می‌شدند. در این مراکز آموزشی، علوم نقلی و عقلی تعلیم داده می‌شد. مدرسه‌های مروی و سپهسالار، از جملهٔ این مراکز علمی و آموزشی بودند.

(ب) فتحعلی‌شاه برجسته‌ترین هنرمندان نقاش را در تهران گرد آورد و آن‌ها را به کشیدن پرده‌های بزرگ برای نصب در کاخ تشویق کرد، در دورهٔ ناصرالدین شاه، نسبت نگارگری ایرانی تحت تأثیر هنر نقاشی مدرن اروپا قرار گرفت.

(تاریخ (۲) - درس ۴، ص ۵۳، ۵۴، ۵۷ و ۵۹؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۱۲. گزینه ۲ درست است.

(الف) در فاصلهٔ دو جنگ جهانی، نظامیان هدایت سیاست داخلی و خارجی ژاپن را در اختیار گرفتند و این کشور را در جهت

اهداف توسعه طلبانه سوق دادند.

(ب) شوروی تا ژوئن ۱۹۴۱ در جنگ بی طرف بود.

(پ) تلفات روسیه و آلمان در جنگ جهانی دوم، بیش از سایر کشورها بود.

(ت) آمریکا که خود پیشنهاد تأسیس جامعه ملل را داده بود، به عضویت آن در نیامد.

(تاریخ (۳) - درس ۸، ص ۹۹، ۱۰۴، ۱۰۶ و ۱۰۹؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۱۳. گزینه ۳ درست است.

(الف) در تیرماه ۱۳۵۹، تعدادی از افسران وابسته به رژیم پهلوی و هوادار شاپور بختیار، موسوم به «سازمان نقاب»، با پشتیبانی سازمان جاسوسی آمریکا (سیا) و حکومت بعثی عراق کودتایی طراحی کردند.

(ب) دریادلان نیروی دریایی ارتش نیز در نخستین ماه های جنگ، با پشتیبانی نیروی هوایی در عملیاتی موسوم به «مروارید» اسکله های عراق را منهدم کردند.

(پ) مدت کوتاهی پس از پیروزی انقلاب اسلامی، گروهک تروریستی فرقان برخی از شخصیت های برجسته انقلابی مانند سپهبد ولی الله قرنی، رئیس ستاد مشترک ارتش را ترور کردند.

(ت) با برگزاری انتخابات اولین دوره مجلس خبرگان رهبری (آذر ۱۳۶۱) و تشکیل مجلس خبرگان رهبری، تمامی ارکان سیاسی کشور مطابق قانون اساسی شکل گرفتند.

(تاریخ (۳) - درس ۱۱ و ۱۲، ص ۱۴۳، ۱۴۵، ۱۴۸ و ۱۵۶؛ سطح دشواری: دشوار)

جغرافیا

۱۱۴. گزینه ۲ درست است.

تنوع آب و هوایی در ایران، موقعیت مساعدی را برای تولید انواع محصولات زراعی فراهم آورده است. عرض جغرافیایی، پرفشار جنب حاره ای و دوری و نزدیکی به دریاها؛ مهم ترین عوامل ناشی از موقعیت جغرافیایی است که بر آب و هوای کشور اثر دارد. بررسی سایر گزینه ها:

(۱) با توجه به استعدادهای متفاوت نواحی مختلف کشور در زمینه تولیدات باغی، هر استانی میوه های ویژه خود را تولید می کند. (۳) گستردگی کشور در عرض جغرافیایی، تنوع اقلیمی و گونه های گیاهی، وضعیت مناسبی را برای پرورش انواع دام فراهم کرده است.

(۴) اختلاف شدید درجه حرارت روزانه و سالانه در نواحی مختلف ایران، سبب ایجاد تنوع فراوان در تولیدات باغی شده است. (جغرافیای ایران - درس ۵ و ۱۰، ص ۳۶ و ۸۹؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۱۵. گزینه ۱ درست است.

(الف) سؤال «کجا»، با رکن اساسی جغرافیا یعنی مکان وقوع پدیده ها سروکار دارد.

(ب) سؤال «چه چیزی» بر ماهیت هر پدیده یا مسئله دلالت دارد؛ چه چیزی رخ داده است؟

(پ) سؤال «چرا»، به علت وقوع پدیده می پردازد. چرا این پدیده به وجود آمده است؟

(ت) سؤال «چطور»، به بررسی سیر تکوین و تحول پدیده می پردازد. زمینه های به وجود آورنده این پدیده چیست؟ بررسی سایر گزینه ها:

دلایل و زمینه ها جابه جا و اشتباه بیان شده است.

(جغرافیای ایران - درس ۲، ص ۸؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۱۶. گزینه ۳ درست است.

(الف) بخش: واحدی از تقسیمات کشوری با محدوده جغرافیایی معین است که از به هم پیوستن چند دهستان همجوار، شامل چندین مزرعه، مکان، روستا و احیاناً شهر تشکیل شده است.

(ب) شهرستان: واحدی از تقسیمات کشوری با محدوده جغرافیایی معین است که از به هم پیوستن چند بخش همجوار تشکیل شده که از نظر عوامل طبیعی و اوضاع اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی، واحد متناسب و همگنی را به وجود آورده است. شهرستان توسط فرماندار اداره می شود.

(پ) شهر: محلی است با حدود قانونی که در محدوده جغرافیایی بخش واقع شده و از نظر بافت ساختمانی، اشتغال و سایر عوامل، دارای سیمایی با ویژگی های خاص خود بوده، به طوری که اکثریت ساکنان دائمی آن در مشاغل کسب، تجارت، صنعت، کشاورزی، خدمات و فعالیت های اداری اشتغال دارند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) قسمت اول، اشاره به استان دارد.

(۲) قسمت اول، شهرستان را توضیح داده است.

(۴) قسمت سوم، به روستا اشاره دارد.

(جغرافیای ایران - درس ۸، ص ۷۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱۷. گزینه ۳ درست است.

ایران در دریای عمان دو بندر مهم، یعنی بندر جاسک و بندر اقیانوسی چابهار (در استان سیستان و بلوچستان)، دارد که به دلیل دسترسی به آب‌های آزاد، از قابلیت فوق‌العاده‌ای برای تجارت با جهان و توسعه حمل‌ونقل دریایی ایران و کشورهای آسیای میانه و قفقاز برخوردارند.

بررسی سایر عبارت‌ها:

دریای خزر و دریاچه ارومیه به علت مسدود بودن و نداشتن راه ارتباطی با دریاهای آزاد و اقیانوس‌ها، نیروی دریایی راهبردی کارایی و امکان اجرای عملیات در عمق دور دست‌ها را ندارد. دریای خزر اهمیت ژئوپلیتیک دارد و با دریاچه ارومیه از این جهت در یک سطح اهمیت نیست.

(جغرافیا (۱ و ۲) - درس ۶ و ۱۱، ص ۳۶ و ۱۴۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱۸. گزینه ۳ درست است.

در این نوع بارندگی، توده هوا از هوای مجاور خود گرم‌تر می‌شود؛ همراه با بالا رفتن، دمای آن پایین می‌آید و ابر تشکیل می‌شود و بارندگی صورت می‌گیرد. بارش‌های بهاری بیشتر از این نوع‌اند.

(جغرافیا (۲) - درس ۳، ص ۲۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱۹. گزینه ۲ درست است.

به‌طور کلی، کارست، پدیده خوردگی و انحلال سنگ‌های آهکی است که در اثر ترکیب آب و دی‌اکسید کربن و حل کردن آهک و گچ در خود، ایجاد می‌شود.

(جغرافیا (۲) - درس ۴، ص ۴۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲۰. گزینه ۴ درست است.

در این نوع نظام سیاسی، کشور به چند ایالت تقسیم می‌شود و ایالت‌ها اختیارات زیادی دارند. حکومت و توزیع قدرت در سرزمین دو سطح دارد:

الف) سطح فدرال ملی ب) سطح ایالت (منطقه)

هر ایالت علاوه بر وجود حکومت و نیروی تصمیم‌گیری در سطح ملی، قوه مقننه و مجریه و قضائیه مستقل نیز دارد.

در این نوع نظام سیاسی، حکومت مرکزی نقش هماهنگ‌کننده و ارتباط‌دهنده ایالت‌ها را برعهده دارد؛ برای مثال کشور استرالیا

(جغرافیا (۲) - درس ۱۰، ص ۱۳۰؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲۱. گزینه ۲ درست است.

منطقه ژئوپلیتیکی منطقه‌ای است که در آن سه عامل جغرافیا، سیاست و قدرت بر یکدیگر تأثیر می‌گذارند و توجه حکومت‌ها، به‌ویژه قدرت‌های جهانی، را به خود جلب می‌کنند. از مناطق ژئوپلیتیکی جهان امروز می‌توان به مناطق ژئوپلیتیکی خلیج فارس، اتحادیه اروپا، دریای خزر و قفقاز اشاره کرد.

(جغرافیا (۲) - درس ۱۱، ص ۱۵۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲۲. گزینه ۳ درست است.

۶۳٪ فقر در جهان مربوط به نواحی روستایی است.

۷۶٪ فقیران کشورهای قاره آسیا، آفریقا و آمریکای لاتین در نواحی روستایی زندگی می‌کنند.

(جغرافیا (۳) - درس ۲، ص ۳۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲۳. گزینه ۴ درست است.

بیشترین میزان خطوط ریلی مربوط به چین است و ژاپن طرح‌هایی را برای تولید قطارهای پرسرعت طراحی و آزمایش کرد.

(جغرافیا (۳) - درس ۳، ص ۴۹؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲۴. گزینه ۲ درست است.

از بین بردن پوشش گیاهی و شیب زیاد، احتمال وقوع سیل را تشدید می‌کند.
بارش با شدت کمتر و مدت بیشتر، احتمال وقوع زمین لغزش را افزایش می‌دهد.
(جغرافیا (۳) - درس ۵، ص ۹۰، ۹۲ و ۹۴؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۲۵. گزینه ۳ درست است.

اقدامات زمان وقوع سیل:

- (۱) توجه به هشدارهای هواشناسی از طریق رادیو و تلویزیون
 - (۲) حرکت سریع به سمت نواحی مرتفع
- اقدامات بعد از وقوع زمین لغزش:
- (۱) ارزیابی استعداد لغزش مجدد
 - (۲) تعمیر و بازسازی منطقه
 - (۳) ساماندهی شبکه زهکشی توده لغزشی
- بررسی سایر گزینه‌ها:
- (۱) مورد اول، مربوط به اقدامات در زمان وقوع سیل و مورد دوم، درباره اقدامات قبل از وقوع زمین لغزش است.
 - (۲) مورد اول و دوم، مربوط به اقدامات پیش از وقوع سیل است.
 - (۴) مورد اول، مربوط به اقدامات پیش از وقوع سیل و مورد دوم، درباره اقدامات قبل از وقوع زمین لغزش است.
- (جغرافیا (۳) - درس ۶، ص ۱۰۵، ۱۰۷ و ۱۰۸؛ سطح دشواری: متوسط)

منطق و فلسفه

۱۲۶. گزینه ۴ درست است.

هر جا کلمه مشترک لفظی باشد؛ الزاماً مغالطه اشتراک لفظ وجود ندارد؛ بلکه این مغالطه (جز بخش استدلال) در جایی است که کلمه مشترک لفظی موجب ابهام و دومی‌نایی شود.

بررسی گزینه‌ها:

- (۱) بنابراین در گزینه (۱)، «باز» با اینکه مشترک لفظی است، اما چون در هر مصرع معنایش مشخص است، پس مغالطه‌اش وجود ندارد.
 - (۲) در اینجا «هزار» هر چند مشترک لفظی است، ولی موجب ابهام نمی‌شود و کاملاً واضح است.
 - (۳) نیز «زیان» اولاً موجب ابهام نیست و ثانیاً در مصرع دوم جزئی از ترکیب فارغ‌زیان است.
 - (۴) اما در گزینه (۴) «که» هم می‌تواند معنای حرفی‌اش ملحوظ باشد و هم به معنای چه کسی پس ابهام وجود دارد و این ابهام ناشی از کلمه مشترک لفظی «که» است. (اشتراک حرف یا اسم یا فعل)
- (منطق - درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲۷. گزینه ۳ درست است.

بنا بر فرض سؤال، رابطه الف و ب عموم و خصوص مطلق است و رابطه ج با الف یا عموم و خصوص مطلق است و یا عموم و خصوص من وجه، بنابراین:

جز گزینه (۳)، سایر گزینه‌ها نادرست هستند. در گزینه (۳)، اگر الف را خراسانی و ج را غیرمشهدی (عموم و خصوص من وجه) بگیریم، رابطه خراسانی و غیرمشهدی (مشهدی)، عموم و خصوص مطلق می‌شود.

(منطق - درس ۳؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۲۸. گزینه ۴ درست است.

در استدلال تمثیلی، به سبب مشابهت دو چیز حکم یکی را به دیگری نسبت می‌دهیم، بر این اساس گزینه (۴) درست است؛ زیرا امر خیر به امر بدیهی تشبیه شده است و ویژگی بدیهی (خودبه‌خود روشن) به امر خیر نسبت داده شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) استنتاج بهترین تبیین است (فکت: تمام کتاب‌های ارسطو مثل افلاطون ساده است. بهترین فرض: معلم - فیلسوف بودن آن‌هاست).
 - (۲) استقرای تعمیمی است یعنی از چند مورد به به بقیه حکم داده است.
 - (۳) استقرای تعمیمی است و «مثل» در این گزینه به معنای «عین» است نه شبیه.
- (منطق - درس ۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲۹. گزینه ۱ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

- (۱) از صدق موجبه جزئیه، نمی‌توان به صدق متداخل نقیض آن رسید؛ پس پاسخ درست گزینه (۱) است.
 - (۲) از صدق سالبه کلیه، می‌توان به صدق متداخل عکس مستوی آن رسید. (نادرست)
 - (۳) از کذب موجبه کلیه، می‌توان به صدق نقیض آن، یعنی سالبه جزئیه رسید. (نادرست)
 - (۴) از کذب قضیه شخصی، می‌توان به صدق متناقض آن رسید. (نادرست)
- (منطق - درس ۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۳۰. گزینه ۱ درست است.

اگر متضاد متناقض قضیه‌ای، «هر الف ب است»؛ باشد، پس خود آن قضیه به‌عنوان نتیجه قیاس، «بعضی الف ب است» می‌باشد و با توجه به اینکه یکی از مقدمات «بعضی ج الف است»، پس بنا بر قانون نتیجه‌گیری ضرورتاً مقدمه دیگر باید **موجبه** باشد و همچنین بنا بر شرایط اعتبار قیاس‌های حملی باید **کلیه** باشد، پس گزینه درست، (۱) است.

(منطق - درس ۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۳۱. گزینه ۳ درست است.

از آنجا که رابطه پوزیتیویست و تجربه‌گرا، عموم و خصوص مطلق است، پس رابطه پوزیتیویست و غیرتجربه‌گرا، تباین است در نتیجه نمی‌توان با آن موجبه کلیه و موجبه جزئیه ساخت؛ بنابراین (الف و ب) کاذب هستند و از آنجا که رابطه غیرپوزیتیویست و تجربه‌گرا عموم و خصوص من‌وجه است، نمی‌توان با آن‌ها سالبه کلیه ساخت؛ پس ج نیز کاذب است و فقط د صادق است و بر این اساس گزینه (۳) درست است. البته می‌توان با نمودار «ون» نیز این قبیل پرسش‌ها را به راحتی پاسخ داد.

(منطق - درس ۹؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۳۲. گزینه ۲ درست است.

فلسفه‌های مضاف، بنیاد علوم مختلف را بررسی می‌کنند و مباحث آن‌ها بر علوم مختلف اثرگذار است. بنابراین در گزینه‌ها باید به دنبال رابطه اثرگذاری و اثرپذیری باشیم.

بررسی گزینه‌ها:

- (۱) رابطه‌اشان، عموم و خصوص مطلق است درحالی‌که رابطه فلسفه‌های مضاف و علوم مختلف، تباین است. (نادرست)
- (۲) رابطه فلسفه‌های مضاف و علوم مختلف دقیقاً به‌مانند رابطه ریشه‌های فلسفه و فلسفه‌های مضاف است، یعنی رابطه تأثیرگذاری و جهت‌دهی. (درست)
- (۳) رابطه‌اشان، معلول و علت است درحالی‌که فلسفه‌های مضاف، علت علوم نیستند، یعنی سازنده مفاهیم علوم نمی‌باشند و فقط بر آن‌ها اثر می‌گذارند و جهت می‌دهند. (نادرست)
- (۴) فلسفه‌های مضاف، نسبت به علوم مختلف مثل شاخه‌های درخت هستند، نه برگ درخت و این گزینه جابه‌جا بیان شده است. (نادرست)

(فلسفه (۱) - درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۳۳. گزینه ۲ درست است.

به‌جز گزینه (۲) که توضیح و معنای روش سقراطی است و در نتیجه پاسخ این پرسش چهارگزینه‌ای است، سایر گزینه‌ها، مبنا و پیش‌فرض روش سقراطی‌اند و در نتیجه، پاسخ پرسش ما نیستند.

(فلسفه (۱) - درس ۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۳۴. گزینه ۴ درست است.

- (۱) قلمرو آن کل جهان هستی و مسائل ریاضی است. (نادرست)
 - (۲) اساس فلسفه‌های مضاف و فلسفه‌های مضاف اساس علوم طبیعی و انسانی‌اند. (نادرست)
 - (۳) مستقل از شناخت تجربی هستند، اما عموماً پس از ادراکات حسی، درک می‌شوند مثل علیت. (نادرست)
 - (۴) به مباحث معرفت‌شناسی که خود از جمله شناخت‌های عقلی درونی هستند؛ وابسته می‌باشند. (درست)
- (فلسفه (۱) - درس ۷؛ سطح دشواری: آسان)

۱۳۵. گزینه ۲ درست است.

کانت برخلاف نسبی‌گرایان، شناخت را وابسته به خصوصیات افراد نمی‌داند و معتقد است قالب‌ها و ساختارهای زمانی، مکانی، علی و ... در تمام انسان‌ها مشترک است و در نتیجه واقعی بر همه انسان‌ها به گونه‌ای واحد ظاهر می‌شود هر چند که هر دو دسته معتقدند نمی‌توان مطمئن بود که شناخت‌های انسان مطابق با واقع هست؛ پس گزینه (۲) پاسخ سؤال است و سایر گزینه‌ها که وجه اشتراک کانت و نسبی‌گرایان است، رد می‌شوند. یعنی به روش رد گزینه هم می‌توان به پاسخ رسید. (فلسفه (۱) - درس ۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۳۶. گزینه ۱ درست است.

مهم‌ترین نقدی که می‌توان بر نظریه ابن‌سینا و سایر روح‌گرایان (جز سهروردی و ملاصدرا) وارد کرد، این است که براساس نظریه آن‌ها نمی‌توان ارتباط روح به عنوان حقیقتی زمانی و مکانی را با روح به عنوان حقیقتی فرازمانی و فرامکانی تبیین کرد؛ پس گزینه (۱) درست است و سایر گزینه‌ها که توضیح نظریه ابن‌سینا هستند؛ رد می‌شوند. (فلسفه (۱) - درس ۱۰؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۳۷. گزینه ۴ درست است.

چون کانت، افعال اخلاقی را مطلق و مطابق فرمان وجدان می‌داند، تحت هر شرایطی دزدی را قبیح و غیراخلاقی برمی‌شمارد، پس گزینه‌های (۱ و ۲) رد می‌شوند. فعل اخلاقی از نظر کانت، ارادی است؛ پس گزینه «۳» نیز رد می‌شوند. بنابراین گزینه درست، «۴» است و دقت کنید که کانت برخلاف سایر فلاسفه اخلاق، حکم عقل نظری و عملی را کاملاً مجزای از هم می‌داند و او حکم عقل عملی را تحت تأثیر عقل نظری نمی‌داند. (فلسفه (۱) - درس ۱۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۳۸. گزینه ۳ درست است.

اصول مغایرت وجود و ماهیت دو چیز هستند؛ وجود عین ماهیت نیست و وجود جزء ماهیت نیست. بر این اساس: گزینه‌های ۱، ۲ و ۴ اثبات‌کننده این دو اصل هستند و گزینه (۳) فقط اثبات می‌کند که وجود عین ماهیت نیست، چون حتی اگر وجود جزء ماهیت هم باشد، علم به وجود شیء (جزء) منجر علم به ماهیت (کل) آن نمی‌شود؛ پس گزینه «۳» پاسخ سؤال است. (فلسفه (۲) - درس ۱؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۳۹. گزینه ۱ درست است.

بررسی گزینه‌ها:
(۱) تمام فلاسفه در درس سوم از جمله هیوم اعتقاد به تکرار توالی پدیده‌ها را ناشی از اعتقاد به علیت می‌دانند و تفاوت آن‌ها در چگونگی باور به علیت است. (درست)
(۲) علیت روح نسبت به افعال ارادی انسان، مربوط به مصادیق علت و معلول است که دکارت ادراک آن‌ها را نیازمند تجربه و آموزش می‌داند و غیرفطری. (نادرست)
(۳) تجربه‌گرایان ادراک توالی پدیده‌ها و رابطه وجودی میان آن‌ها یعنی علیت را حسی و تجربی می‌دانند. (نادرست)
(۴) فلاسفه مسلمان، شکل‌گیری ذهن و اولین ادراکات حسی را مقدم بر اثبات و پذیرش علیت می‌دانند. (نادرست)
(فلسفه (۲) - درس ۳؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۴۰. گزینه ۴ درست است.

بررسی گزینه‌ها:
(۱) اولاً در جهان همیشه موجودی کامل‌تر از دیگری نیست و ثانیاً فرض خداوند، به عنوان کامل‌ترین موجود، نیازمند فرض موجودات دیگر است. (نادرست)
(۲) بنا بر برهان درجات کمال، کامل‌ترین موجود، صرفاً ملاک مقایسه کمال موجودات است و خدا، غایت حرکت موجودات است نه خالق و آفریننده آن‌ها. (نادرست)
(۳) در جهان، هر متحرکی، دارای محرک است و این سلسله متحرک‌ها نهایتاً به محرک غیرمتحرک ختم می‌شود، نه اینکه هر متحرکی مستقیماً محرکی غیرمتحرک داشته باشند. (نادرست)
(۴) بنا بر برهان حرکت ارسطو، فرض سلسله نامتناهی از محرک‌ها باعث می‌شود، همه اعضای سلسله متحرک باشند و به محرک فاقد تحرک نرسیم. (درست)
(فلسفه (۲) - درس ۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۴۱. گزینه ۱ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

- (۱) شباهت - فقط ویژگی برهان ملاصدرا است، پس تفاوت این دو برهان است. (درست)
 - (۲) شباهت - شباهت (نادرست)
 - (۳) شباهت - شباهت، دقت کنید که هر دو برهان ملاک نیازمندی موجودات به خداوند را امکان می‌دانند و تفاوتشان در این است که این سینا ملاک نیازمندی را امکان ماهوی می‌داند و ملاصدرا، امکان فقری و وجودی. (نادرست)
 - (۴) ویژگی برهان این سینا است، پس تفاوت دو برهان است. - شباهت. (نادرست)
- (فلسفه (۲) - درس ۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۴۲. گزینه ۳ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

- (۱) رفتار دروغ نگفتن و عدالت ورزیدن مربوط به اراده است، نه عقل چه عملی باشد و چه نظری. (نادرست)
 - (۲) بررسی افعال خدا مربوط به عقل نظری است. (نادرست)
 - (۳) مربوط به باید و نباید فعل اختیاری انسان است؛ پس مربوط به عقل عملی است. توجه کنید که باور ورزیدن خود یک عمل ارادی است. (درست)
 - (۴) مربوط به دانش پزشکی و عقل نظری است. (نادرست)
- (فلسفه (۲) - درس ۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۴۳. گزینه ۳ درست است.

- عقل قبل پذیرش دین، منبع تولید معرفت در حوزه اصول دین و مبانی معرفت‌شناسی آن است و بعد پذیرش دین، ابزاری برای فهم فروع دین و جزئیات اصول دین در آیات و روایات است؛ پس گزینه (۳) که مبانی معرفت‌شناسی اصول دین و به طور خاص نبوت را بیان می‌کند؛ درست است.
- سایر گزینه‌ها که به فروع دین و جزئیات عالم معاد، می‌پردازند نادرست هستند.
- (فلسفه (۲) - درس ۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۴۴. گزینه ۲ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

- (۱) سهروردی از مفهوم نور به جای وجود استفاده می‌کند نه واقعیت. بحث فیلسوف اساساً درباره واقعیت است. (نادرست)
 - (۲) شیخ اشراق، خداوند را نورالانوار و نور محض می‌داند و واقعیت سایر موجودات از جمله بدن انسان را نیز نور می‌داند، اما مراتب پایین‌تر نور. (درست)
 - (۳) فلسفه بودن تمام مکاتب فلسفی از جمله حکمت اشراق به آن است که در مقام دفاع و بیان فلسفی صرفاً از عقل و استدلال عقلی استفاده کند. (نادرست)
 - (۴) ماه و ستارگان که آمیخته به نور و ظلمت‌اند و از جنس عنصر آتش هستند؛ جزو مغرب وسط می‌باشند. (نادرست)
- (فلسفه (۲) - درس ۱۰؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۴۵. گزینه ۲ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

- (۱) ملاصدرا کثرت موجودات را ناشی از مراتب متفاوت ظهورات وجود می‌داند. (نادرست)
 - (۲) بنا بر مقدمات اصالت وجود و ماهیت؛ چون واقعیت موجودات واحد است، پس یا باید مصداق وجود باشند و یا ماهیت. (درست)
 - (۳) مبحث عالم عقول مرتبط با خالقیت و ربوبیت خداوند است که مربوط به سفر سوم کتاب اسفار و سفر سوم عرفا است. (نادرست)
 - (۴) با نظریه مراتب داشتن مراتب وجود، حکمت مشاء و اشراق به هم می‌پیوندند و یگانه می‌شوند. (نادرست)
- (فلسفه (۲) - درس ۱۱؛ سطح دشواری: متوسط)

اقتصاد

۱۴۶. گزینه ۳ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

الف) برای دستیابی به نقاط خارج از منحنی مرز امکانات تولید باید منابع یا عوامل تولید بیشتری را به خدمت گرفت. بنابراین تمامی گزینه‌ها درست هستند.

ب) برای حرکت از نقطه B به سمت نقطه A، باید از میزان کالای «ب» کاسته شود تا تولید کالای «الف» افزایش یابد. هزینه فرصت این جابه‌جایی عبارت است از:

واحد ۸۰۰ = میزان تولید کالای «ب» در نقطه B

واحد ۳۰۰ = میزان تولید کالای «ب» در نقطه A

واحد ۵۰۰ = ۸۰۰ - ۳۰۰ = هزینه فرصت جابه‌جایی

پ) نقطه C یک وضعیت ناکارا محسوب می‌شود و اگر قرار باشد از منابع غیرفعال در جهت بهبود وضعیت تولید کالای «ب» استفاده شود، میزان تولید کالای «الف» ثابت می‌ماند و میزان تولید کالای «ب» (محور افقی)، بیشتر می‌شود؛ در نتیجه وضعیت تولید از نقطه C به نقطه B تغییر خواهد کرد.

(درس ۴؛ سطح دشواری: آسان)

۱۴۷. گزینه ۴ درست است.

باتوجه به اطلاعات مسئله، ابتدا شکل ریاضی برای هر کدام از حالت‌ها را مشخص می‌نماییم:

حالت اول: $x + 5y = 800,000$

حالت دوم: $4x + 4y = 800,000$

با استفاده از حالت اول و روش جایگزینی، معادله اول را به شکل زیر، بازنویسی می‌نماییم:

$$x = 800,000 - 5y$$

همین عبارت را در معادله حالت دوم جایگزین می‌کنیم:

$$4(800,000 - 5y) + 4y = 800,000 \Rightarrow 3,200,000 - 20y + 4y = 800,000$$

$$\Rightarrow 16y = 2,400,000 \Rightarrow y = \frac{2,400,000}{16} = 150,000 \text{ تومان}$$

قیمت هر واحد کالای Y برابر است با ۱۵۰,۰۰۰ تومان؛ همین قیمت را در معادله حالت اول جایگزین نموده و قیمت کالای X را به دست می‌آوریم:

$$x + 5(150,000) = 800,000 \Rightarrow x + 750,000 = 800,000$$

$$\Rightarrow x = 800,000 - 750,000 \Rightarrow x = 50,000 \text{ تومان}$$

(درس ۳؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۴۸. گزینه ۱ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

- درست

- درست

- شرکت‌ها از هر نوعی که باشند، دارای هویت قانونی هستند و می‌توانند با افراد یا شرکت‌های دیگر، قراردادهای تجاری امضاء نمایند.

- حراج به صورت مزایده، زمانی برگزار می‌گردد که فروشنده کالایی خاص می‌خواهد کالای خود را به بالاترین پیشنهاد قیمت به فروش برساند.

- درست

(درس ۱ تا ۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۴۹. گزینه ۲ درست است.

برای محاسبه نرخ فعلی بیکاری ابتدا باید تعداد کل شاغلین را محاسبه نماییم:

شاغلین بخش خدمات + شاغلین بخش صنعت + شاغلین بخش کشاورزی = تعداد کل شاغلین

نفر $19,000,000 = 8,000,000 + 6,000,000 + 5,000,000$ = تعداد کل شاغلین

میلیون نفر $20 = 19 + 1$ = تعداد افراد بیکار و در جست و جوی کار + تعداد افراد شاغل = جمعیت فعال

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times 100 = \frac{1,000,000}{20,000,000} \times 100 = \frac{100}{20} = 5\%$$

- در صورت پیوستن به پیمان تجارت آزاد، 10% به تعداد افراد شاغل بخش صنعت افزوده خواهد شد و همین تعداد از بیکاران در جست و جوی کار کاسته خواهد شد:

$$\text{نفر} \quad 600,000 = 6,000,000 \times \frac{10}{100} = \text{تعداد افراد اضافه شده به شاغلین صنعت}$$

$$\text{نفر} \quad 400,000 = 1,000,000 - 600,000 = \text{تعداد جدید بیکاران}$$

(درس ۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۵۰. گزینه ۳ درست است.

زمانی که قیمت ثابت مانده، اما هزینه های تولید محصول افزایش یافته است، به طبع سود عرضه کنندگان نیز کاهش می یابد. در چنین شرایطی تولید کنندگان تمایل خود به تولید را از دست داده و مقدار عرضه در بازار کاهش می یابد. گزینه های (۱) و (۲) نشان دهنده منحنی تقاضا می باشند که خارج از موضوع این مبحث است.

گزینه (۴) نیز نمایشگر افزایش میزان عرضه در بازار است که با توضیحات مغایرت دارد؛ بنابراین گزینه (۳) تنها گزینه ای است که مطابق با شرایط، نشان دهنده انتقال منحنی عرضه به سمت چپ و کاهش میزان عرضه است.

(درس ۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۵۱. گزینه ۱ درست است.

برای محاسبه میزان سود یا زیان واقعی، بعد از محاسبه درآمد، باید مجموع هزینه های مستقیم و غیرمستقیم (هزینه فرصت) را از درآمد کسر کنیم. ابتدا براساس فرمول زیر، میزان درآمد را محاسبه می کنیم:

$$\text{تومان} \quad 1,080,000,000 = 360,000 \times 3 = \text{قیمت کالا} \times \text{تعداد کالای فروخته شده} = \text{درآمد ماهانه}$$

$$\text{تومان} \quad 12,960,000,000 = 12 \times 1,080,000,000 = \text{درآمد سالیانه}$$

حالا باید هزینه های تولید را محاسبه کنیم، اما باید به چند نکته توجه کنیم:

- تمامی هزینه ها باید سالیانه محاسبه شود.

- کارمندانی که حقوق دریافت کرده اند، باید در هزینه ها محاسبه شوند و تفاوتی نمی کند به صورت پاره وقت در بخش اداری بوده اند یا تمام وقت در بخش تولید

- هزینه های مربوط به امور شخصی صاحب کسب و کار را نباید در هزینه های تولید محاسبه کرد، برای همین نصف هزینه اقساط وام های دریافتی برای راه اندازی کسب و کار را باید جزو هزینه های شخصی بدانیم.

$$\text{تومان} \quad 384,000,000 = 8,000,000 \times \sqrt[4]{12} = \text{حقوق نیروهای پاره وقت: هزینه های تولید}$$

$$\text{تومان} \quad 180,000,000 = \text{اجاره سالیانه وسایل حمل و نقل}$$

$$\text{تومان} \quad 240,000,000 = 20,000,000 \times 12 = \text{خرید مواد اولیه}$$

$$\text{تومان} \quad 48,000,000 = \frac{20}{100} \times 240,000,000 = \text{استهلاک وسایل اداری}$$

$$\text{تومان} \quad 300,000,000 = \text{حقوق سالیانه کارمندان خط تولید}$$

$$\text{تومان} \quad 350,000,000 = 700,000,000 \div 2 = \text{قسط های وام های دریافتی}$$

$$\text{تومان} \quad 120,000,000 = 10,000,000 \times 12 = \text{اجاره کارگاه}$$

$$\text{تومان} \quad 1,622,000,000 = 384 + 180 + 240 + 48 + 300 + 350 + 120 = \text{مجموع هزینه ها}$$

$$\text{تومان} \quad 11,338,000,000 = 12,960,000,000 - 1,622,000,000 = \text{سود یا زیان واقعی}$$

با توجه به اینکه میزان درآمد بیشتر از هزینه ها بود، این کسب و کار سود کرده است.

(درس ۱؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۵۲. گزینه ۲ درست است.

$$A = \frac{\text{شاخص توزیع درآمد کشور}}{\text{دهک اول}} = \frac{18}{5} = 3.6$$

زمانی توزیع درآمد در کشور B مناسبتر است که شاخص دهک آن از ۳/۶ کمتر باشد.

برای محاسبه تعداد افراد هر دهک، جمعیت کل کشور را به ۱۰ تقسیم می‌کنیم:

$$90,000,000 \div 10 = 9,000,000$$

مجموع ۳۰ درصد بالا (یعنی دهک‌های ۸، ۹ و ۱۰) را خواسته است؛ پس آن‌ها را جمع می‌زنیم:

$$9,000,000 \times 3 = 27,000,000$$

(درس ۱۱؛ سطح دشواری: آسان)

۱۵۳. گزینه ۴ درست است.

بررسی موارد نادرست:

- به حساب‌های قرض‌الحسنه، معمولاً سودی تعلق نمی‌گیرد که با افزایش نرخ عمومی کاهش یا افزایش پیدا کند؛ بلکه افراد با سپرده‌گذاری در این حساب‌ها امتیاز دریافت وام به‌دست می‌آورند.

- اگر مفهوم اتلاف را به معنای دور ریختن و هدر دادن منابع در نظر بگیریم، اسراف مفهومی عام‌تر از اتلاف است.

- برای محاسبه خمس باید بعد از گذشت یکسال، درآمدی که برایمان باقی‌مانده است، به‌علاوه ارزش پولی اقلام مصرفی که خریده‌ایم ولی از آن استفاده نکرده‌ایم را محاسبه کنیم و خمس آن را بپردازیم.

(درس ۱۲، ۱۳ و ۱۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۵۴. گزینه ۲ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

(الف) هر درآمدی که به‌دست می‌آوریم، اگر بعد از یک سال از مجموع مخارج ما زیاد بیايد، به همان میزان که زیاد آمده است، مشمول خمس می‌گردد.

(ب) یکی از روش‌های مصرف مسئولانه، روش «۶ ب» است:

(۱) بهینه مصرف کردن

(۲) بازیافت

(۳) بازسازی

(۴) بازداشتن (از اسراف و زیاده‌روی)

(۵) بازتفکر (کالای دیگر)

(۶) باز مصرف (استفاده چندباره از کالا)

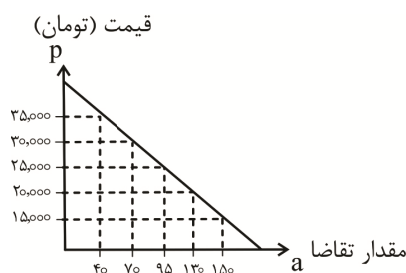
(پ) آقای رضایی هر برگ سهام را به قیمت ۱۰ هزار تومان خریداری کرده است. نیمی از سهام ایشان ۱۰ برگ خواهد شد که قیمت اولیه یا اسمی آن ۱۰۰ هزار تومان بوده، اگر ایشان سهام خود را به مبلغ ۸۰ هزار تومان فروخته است معلوم می‌شود قیمت ثانویه یا بازاری سهام کاهش یافته است. قیمت اسمی ثابت و بدون تغییر است.

(درس ۱۲، ۱۳ و ۱۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۵۵. گزینه ۳ درست است.

قسمت اول:

چون منحنی حالت روبه پایین دارد؛ بنابراین رابطه بین قیمت (محور عمودی) و مقدار «الف» (محور افقی) معکوس است؛ پس محور افقی بیانگر مقدار تقاضا است.

چون رابطه بین قیمت و مقدار در جدول، مستقیم است؛ بنابراین ستون مقدار «ب» در این جدول بیان گر مقدار عرضه است.

مقدار عرضه	قیمت (تومان)
۰	۱۵,۰۰۰
۲۰	۲۰,۰۰۰
۴۵	۲۵,۰۰۰
۷۰	۳۰,۰۰۰
۹۰	۳۵,۰۰۰

قسمت دوم: در قیمت ۳۰,۰۰۰ تومان، مقدار تقاضا بر روی نمودار عدد ۷۰ و در جدول نیز مقدار عرضه عدد ۷۰ است، بنابراین قیمت تعادلی ۳۰,۰۰۰ تومان و مقدار تعادلی عرضه و تقاضا ۷۰ است.

قسمت سوم: در قیمت ۲۵,۰۰۰ تومان، مقدار عرضه ۴۵ واحد و مقدار تقاضا ۹۵ واحد است؛ بنابراین تعداد فروش همان ۴۵ واحد خواهد بود. $۲۵,۰۰۰ \times ۴۵ = ۱,۱۲۵,۰۰۰$ تومان

قسمت چهارم: در قیمت ۳۵,۰۰۰ تومان، مقدار عرضه ۹۰ واحد و مقدار تقاضا ۴۰ واحد است؛ بنابراین بازار در وضعیت **مازاد عرضه یا کمبود تقاضا** است:

$$\text{مقدار مازاد عرضه یا کمبود تقاضا} = ۹۰ - ۴۰ = ۵۰$$

(درس ۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۵۶. گزینه ۲ درست است.

ابتدا باید نرخ تورم کشور «ب» را محاسبه کنیم:

$$\frac{۱۰,۸۰۰}{۵۴,۰۰۰} \times ۱۰۰ = \frac{۱,۰۸۰}{۵۴} = ۲۰ \text{ درصد}$$

$$\text{درصد} = ۸ \Rightarrow \frac{۲}{۵} \times ۲۰ = ۸ \Rightarrow \text{نرخ تورم کشور «ب»} \times \text{نرخ تورم کشور «الف»}$$

$$\text{درصد} = ۴۰ \Rightarrow ۵ \times ۸ = ۴۰ \Rightarrow \text{نرخ تورم کشور «الف»} \times \text{نرخ تورم کشور «پ»}$$

$$\text{سطح عمومی قیمت در انتهای سال در کشور «پ»} = \frac{X - ۷۲,۰۰۰}{۷۲,۰۰۰} = \frac{۴۰}{۱۰۰} \Rightarrow ۱۰۰X - ۷۲,۰۰۰ = ۲,۸۸۰,۰۰۰$$

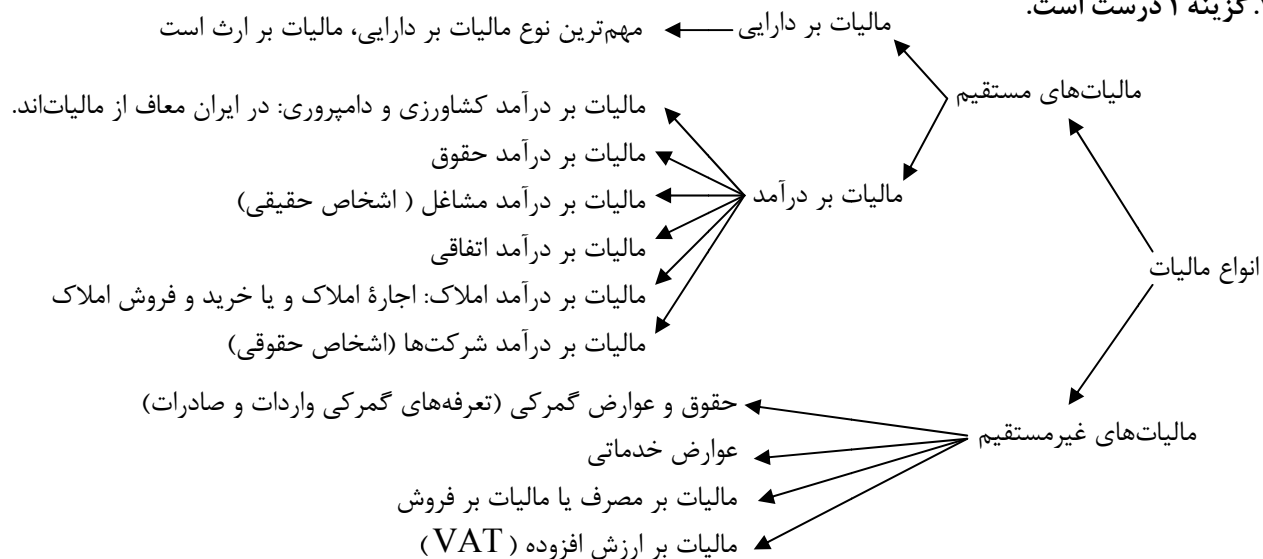
$$\Rightarrow ۱۰۰X = ۱۰,۰۸۰,۰۰۰ \Rightarrow X = ۱۰۰,۸۰۰ \text{ تومان}$$

$$\text{سطح عمومی قیمت در ابتدای سال در کشور «الف»} = \frac{۶۹,۱۲۰ - X}{X} = \frac{۸}{۱۰۰} \Rightarrow ۶,۹۱۲,۰۰۰ - ۱۰۰X = ۸X$$

$$\Rightarrow ۶,۹۱۲,۰۰۰ = ۱۰۸X \Rightarrow X = \frac{۶,۹۱۲,۰۰۰}{۱۰۸} = ۶۴,۰۰۰ \text{ تومان}$$

(درس ۹؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۵۷. گزینه ۱ درست است.

- مورد اول: اخذ مالیات از مالکان خودروهای لوکس، یکی از انواع مالیات بر دارایی و در نتیجه از جمله مالیات‌های مستقیم است که علاوه بر افزایش درآمد دولت، به بهبود وضع توزیع ثروت و کاهش نابرابری‌های اقتصادی کمک می‌کند.
 - مورد دوم: مالیات بر ارزش افزوده نوعی مالیات غیرمستقیم است و هدف آن، درآمدزایی برای دولت در جهت انجام وظایف خود است.
 - مورد سوم: تعرفه‌ها یا عوارض گمرکی نوعی مالیات غیرمستقیم است که ضمن افزایش درآمد دولت، ابزاری جهت اعمال سیاست‌های اقتصادی و حمایت از تولیدات داخلی می‌باشد.
 - مورد چهارم: مالیات بر محصولات پلاستیکی، یک نمونه از مالیات بر مصرف یا بر فروش است که هدف آن می‌تواند تلاش دولت برای کاهش خرید این محصولات توسط مردم و حفاظت از محیط‌زیست باشد.
- (درس ۶؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۵۸. گزینه ۲ درست است.

مزیت مطلق: مقرون به صرفه‌تر بودن تولید یک محصول در یک کشور در مقایسه با سایر کشورها در شرایط کاملاً یکسان شرط اساسی برای بررسی مزیت مطلق این است که کشورها در تولید یک محصول خاص، دارای شرایط برابر باشند، مثل داشتن عوامل تولید برابر و یکسان.

مزیت نسبی: هرگاه تولید یک محصول برای یک کشور هزینه فرصت کمتری داشته باشد، یعنی منافع حاصل از تولید آن محصول بیش از منافع از دست رفته برای تولید آن باشد، در این صورت، آن کشور در تولید محصول موردنظر مزیت نسبی دارد. چه در زمانی که محصولات مختلف در داخل کشور به لحاظ هزینه فرصت با هم مقایسه شوند، چه در زمانی که هزینه فرصت تولید یک محصول در بین کشورهای مختلف با یکدیگر مقایسه شود.

طبق توضیحات بالا و نیز اطلاعات مندرج در متن سؤال، هزینه فرصت تولید یک تن انبه در هر دو کشور سریلانکا و بنگلادش بررسی شده است:

در سریلانکا: ۱۲ تن چای

در بنگلادش: ۱۵ تن چای

بنابراین؛ چون هزینه فرصت تولید انبه در سریلانکا در مقایسه با بنگلادش کمتر است، سریلانکا در تولید انبه مزیت نسبی دارد.

(درس ۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۵۹. گزینه ۴ درست است.

- گوناگون ساختن راه‌های تأمین کالاهای وارداتی یا بازارهای فروش محصولات صادراتی، یکی از روش‌های نزدیک شدن کشورها به استقلال و استحکام اقتصادی و مقاومت در برابر تکانه‌ها، مشکلات و تحریم‌ها است.
 - سیاست پولی انقباضی، در جهت مقابله با تورم به کار می‌رود.
 - دولت‌ها با حمایت از شرکت‌های تولیدی و مبارزه با فساد، با فقر و بیکاری (رکود) مبارزه می‌کنند.
 - بهبود توزیع درآمد و ثروت با هدف مبارزه با فقر و نابرابری به کار می‌رود.
- (درس ۷، ۸ و ۹؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۶۰. گزینه ۴ درست است.

بررسی عبارت‌های نادرست:

عبارت دوم) شاخص توسعه انسانی (HDI) ترکیبی از شاخص‌های کمی مربوط به رشد اقتصادی، معیارهای اندازه‌گیری نابرابری درآمدی و سایر شاخص‌ها نظیر امید به زندگی، میزان سواد و بهداشت است و از این رو، تصویر بهتری از پیشرفت کشور ارائه می‌دهد.

عبارت پنجم) در محاسبه تولید کل، ارزش حاصل از خرید و فروش کالاهای دست دوم از جمله خودرو، مبلمان یا خانه لحاظ نمی‌شود.

(درس ۱۱؛ سطح دشواری: دشوار)

کاری از شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان سازمان
سنجش آموزش کشور، با همکاری انتشارات اندیشه جم

سنجش نهایی دروس عمومی پایه دوازدهم

کتابی جامع برای آمادگی در امتحانات نهایی دوازدهم از مجموعه اصل کاری منتشر شد

شامل:

مجموعه سؤالات آزمون‌های آزمایشی تشریحی [شبه نهایی]
ویژه داوطلبان رشته انسانی

ویژگی‌های کتاب:

- ۵ آزمون مستقل به همراه پاسخ کاملا تشریحی برای هر درس (ادبیات، عربی، دین و زندگی و زبان)
- دارای پاسخ برگ جهت شبیه‌سازی کامل شرایط آزمون
- نکات آموزشی کلیدی و مهم هر درس
- راهنمای تصحیح کاربردی به همراه جدول هدف و محتوا و بارم‌بندی دفتر تألیف

ketabejam

@andishejam

۰۲۱۶۶۹۷۹۰۰۰

خرید با ۱۰٪ تخفیف + ارسال رایگان از سایت کتاب جم

www.ketabejam.com

نشر اندیشه جم

کاری از شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان سازمان
سنجش آموزش کشور، با همکاری انتشارات اندیشه جم

گزارش فعالیت هیأت مدیره
سال ۱۳۹۷

مجموعه کتاب‌های اتود

- سوالات آزمون های آزمایشی سنجش گروه هنر از سال ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۲
- طبقه بندی دقیق سوالات به همراه پاسخ تشریحی آنها

ketabejam

@andishejam

۰۲۱۶۶۹۷۹۰۰۰

خرید با ۱۰٪ تخفیف + ارسال رایگان از سایت کتاب جم

www.ketabejam.com